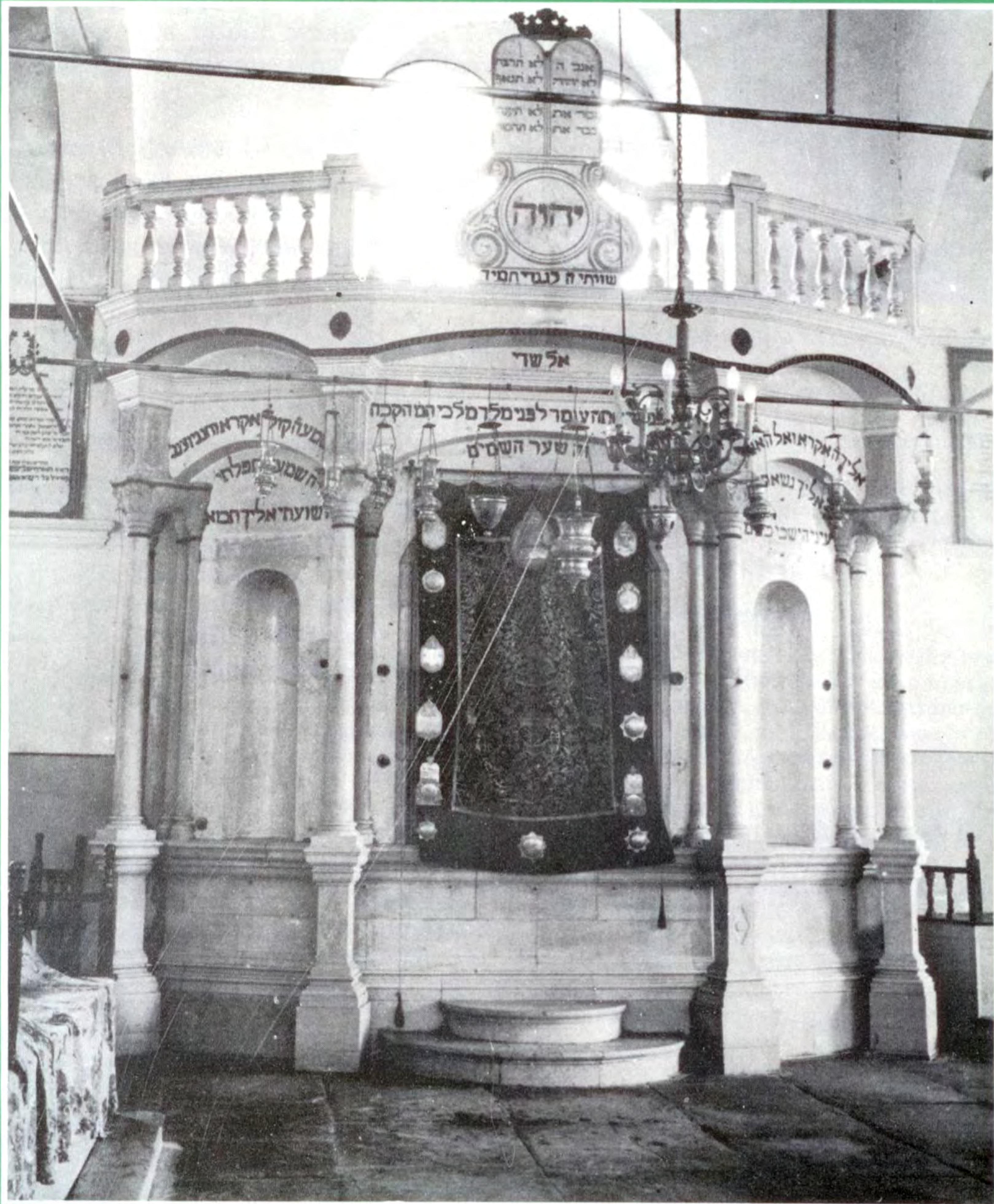

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 3 • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1977 • ΚΙΣΛΕΒ 5738

מה מָלְכוּ אֱלֹהֵיךְ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתִּיךָ יִשְׂרָאֵל

«Πόσον ὠραῖες εἶναι οἱ σκηνές σου
'Ιακώβ, οἱ κατοικίες σου, ὦ 'Ισραήλ»
(Ἀριθμοί 24:5)

**Τά παιδιά μας
στά Ἀνώτατα
Ἐκπαιδευτικά
Ἰδρύματα**

Τό Κεντρικό Ἰσραηλιτικό Συμβούλιο μέ πολλή χαρά καί ἱκανοποίηση πληροφορήθηκε ὅτι στίς εἰσ-
αγωγικές ἐξετάσεις στίς ἀνώτερες καί ἀνώτατες
σχολές τῆς χώρας πέτυχαν ἀρκετά ἀπό τά παιδιά
μας.

Ἐκφράζουμε τά θερμά μας συγχαρητήρια σέ ὅ-
λους αὐτούς τούς νέους καί νέες καί τούς εὐχόμε-
στε καλή πρόοδο στίς σπουδές τους καί νά διαπρέ-
ψουν στή ζωή τους, τιμώντας πρῶτα τόν ἴδιο τόν
ἑαυτό τους, τήν οἰκογένεια τους καί τό ἐβραϊκό
στοιχεῖο σάν σύνολο.

♦ Εἴμαστε πραγματικά ὑπερήφανοι γιά τήν ἐπι-
τυχία τῶν παιδιῶν μας, πού πολλά ἀπό αὐτά πῆραν
τίς πρῶτες γερές βάσεις τῶν γνώσεών τους φοι-
τώντας στό Ἑβραϊκό Δημοτικό Σχολεῖο Ἀθηνῶν,
γιά τό ὁποῖο ἐγράψαμε στό προηγούμενο φύλλο
μας.

Ἀναφέρουμε μερικά ὀνόματα ἐπιτυχόντων, ὅσα
ἤρθαν ἀμέσως στήν ἀντίληψή μας. Ἀσφαλῶς ἔ-
χουμε παραλείψει καί ἄλλα παιδιά καί ζητᾶμε συγ-
γνώμη γιά τήν παράλειψη, ἀλλά θά προσπαθήσου-
με νά δώσουμε ὅλα τά ὀνόματα σέ προσεχές φύλ-
λο, ἐφόσον θά μᾶς βοηθήσουν σ' αὐτό καί οἱ ἴδιοι
οἱ ἐπιτυχόντες, γνωρίζοντάς μας τό ὄνομά τους.

Ἀθηνῶν: Ἀλκαλαΐ Νίνα, Ἀσέρ Μωϋσῆς, Κων-
σταντίνου Βίκυ, Ναμία Σάρα, Νεγρίν Τίλντα, Οὐζιέλ
Μπερνάρ, Σολομών Μπαρκῆς καί Φάις Μισέλ.

Θεσσαλονίκης: Ἀντζελ Ματίλντα καί Μεβοράχ
Τίλντα.

Λαρίσης: Μωϋσῆς Δαυῖδ.

Βόλου: Πολίτης Χαῖμ.

♦ Θέλουμε, μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, νά πληροφο-
ρήσουμε ὅλους τούς Ἑβραίους σπουδαστές, πρω-
τοετείς καί παλαιότερων ἐτῶν, πού ἔχουν ἀνάγκη
οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως γιά τίς σπουδές τους, ὅτι
τό Κεντρικό Ἰσραηλιτικό Συμβούλιο, ὅπως κάθε
χρόνο, χορηγεῖ σπουδαστικά ἐπιδόματα γιά τό ἀκα-
δημαϊκό ἔτος 1977 - 78.

Περισσότερες πληροφορίες μποροῦν νά πάρουν
οἱ σπουδαστές ἀπό τίς κατά τόπους Κοινότητες, ὥ-
στε νά βοηθηθοῦν ἀποτελεσματικά στίς σπουδές
τους.

Καί πάλι εὐχόμαστε σέ ὅλους κάθε προκοπή, ὑ-
γεία καί χαρά.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΙΕΡΑ ΣΥΝΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Α'. Μιά έλληνο - εβραϊκή Κοινότητα

Ἡ ἐβραϊκή κοινότητα τῶν Ἰωαννίνων δέν εἶναι ἀπό τίς πιό ἀρχαῖες, παρ' ὅλο πού ὑπολογίζεται νά ἔχει μιά ζωή χιλίων χρόνων. Εἶναι ὅμως ἡ μοναδική ἐβραϊκή κοινότητα πού διατήρησε τόν ἑλληνο - ἐβραϊκό χαρακτήρα ὡς τίς μέρες μας, ἀφοῦ κατά καιρούς ἀφομοίωσε τοὺς πρόσφυγες ἀπό τήν Ἰσπανία, Κάτω Ἰταλία καί Σικελία. Συνεχίζει τή γόνιμη ἑλληνο - ἐβραϊκή κουλτούρα τῶν ἐλληνιστικῶν χρόνων καί κατορθώνει νά ἐπιζήσει μαζί μέ τή γειτονική κι ἀρχαιότερη Κοινότητα τῆς Ἄρτας καί τήν ἀκόμα πιό ἀρχαία Κοινότητα τῆς Χαλκίδας, στήν ἀνατολική Ἑλλάδα, μόνες ἀνάμεσα ἀπό τίς πολυάριθμες βυζαντινές Κοινότητες, (Kehilot Romania) πού ἔχουν ἀφομοιωθῇ ἀπό τόν ἐποικισμό τῶν διωγμένων τῆς Ἰσπανίας ἢ ἔχουν ἐκλείψει στή διάρκεια τῶν ταραγμένων ἐποχῶν.

Ὁ ἑλληνο - ἐβραϊκός χαρακτήρας τῆς διαπιστώνεται μελετώντας τή γλῶσσα, τά ἤθη καί τήν ἀξιόλογη καί μοναδική θρησκευτική λειτουργία: Στήν ὁμιλούμενη ἀπό τοὺς γιαννιώτες Ἑβραίους ἡπειρωτική διάλεκτο ἀνιχνεύουμε πολλά μεσαιωνικά στοιχεῖα καί βυζαντινά ὀνόματα (Καλομοῖρα, Πολυχρόνη, Καλῶνυμος, Μαυρογένης, Ρίζος). Γιά τήν ἀπόδοση πολλῶν θρησκευτικῶν ὀρων ὁ λαός χρησιμοποιοῦσε λέξεις καθαρά βυζαντινές δίπλα στίς ἐβραϊκές (Ἡ Μεγάλη Μέρα ἢ τό Κιπούρ, τό Συναγῶγι, τά Εὐλογημένα ἢ τά Σεφαρίμ τοῦ Τορά). Ἡ θρησκευτική λειτουργία, ἐκτός ἀπό τήν ἰδιότυπη μουσική τῆς, περιέχει ὕμνους ἀγνωστούς γιά τοὺς Sefardim, πού ἔχουν ὅμως τήν πηγή τους στό λειτουργικό τῶν βυζαντινῶν κοινοτήτων, τό «Mahzor Romania». Ἡ ἐλληνική γλῶσσα ἔχει εἰσαχθεῖ ἐπίσημα στίς προσευχές τῆς Συναγωγῆς κι ἀντικαθιστοῦσε τή Ladino τῶν Ἰσπανοφῶνων Κοινοτήτων. Ξεχωρίζουμε, τέλος, ἀρκετά ἤθη κι ἔθιμα συγγενικά μέ τά ἔθιμα τοῦ περιβάλλοντος.

Στήν πολύ μικρή σήμερα ἐβραϊκή Κοινότητα τῶν Ἰωαννίνων πού, μέ τόν καιρό, πάει νά ἐκλείψει, σώζοντας σάν Μνημεῖα τῆς ἐβραϊκῆς παρουσίας: 1) ἡ Ἱερά Συναγωγή, 2) τό Νεκροταφεῖο καί 3) τά στενωρύμια τῆς ἄλλοτε ἐβραϊκῆς συνοικίας. Ἡ Συναγωγή καί τό Νεκροταφεῖο διατηροῦνται χάρη στίς ἀξέπαινες προσπάθειες τῆς διοίκησης τῆς Κοινότητος. Ἡ ἐβραϊκή συνοικία, μέ τό ξεπούλημα τῆς ἰδιωτικῆς περιουσίας καί τήν ἐντατική μεταπολεμική ἀνοικοδόμη-

Ἡ Βορειοδυτική γωνία. Κάτω ἀριστερά τό Τεβά.

ση, ἀλλάξε τό χρῶμα τῆς. Ἐλάχιστα παραδοσιακά ἐβραϊκά σπίτια σώζονται σήμερα.

Μιά παρουσίαση τοῦ μεγάλου κτιρίου τῆς Συναγωγῆς εἶναι ἀπαραίτητος γιά νά γνωρίσουν οἱ νέοι Ἑβραῖοι τῆς Ἑλλάδας λίγα στοιχεῖα ἀπό τήν πολιτιστική κληρονομιά τῶν προγόνων τους.

Β'. Τό κτίριο τῆς Συναγωγῆς

Τό κτίριο τῆς Ἀρχαίας Ἱερᾶς Συναγωγῆς Ἰωαννίνων (Kahal Kadosh Yashan Yanina) εἶναι τό μεγαλύτερο καί τό ἀρχαιότερο ἀπό τά ἐλάχιστα σωζόμενα μνημεῖα στίς Κοινότητες τῆς Ἑλλάδας, ὅπως αὐτά τῆς Κέρκυρας, τῆς Ρόδου, τῆς Χαλκίδας. Βρίσκεται μέσα στή συνοικία τοῦ Κάστρου, στήν ὁδὸ Ἰουστινιανοῦ 16. Ὁ ὄγκος τοῦ τείχους τοῦ φρουρίου σκεπάζει τή θέα τοῦ κτιρίου. Πρέπει νά περάσουμε τή μεγάλη Πύλη τοῦ φρουρίου, πού τυχαίνει νά βρίσκεται στό κέντρο τῆς ἐβραϊκῆς συνοικίας, ν' ἀκολουθήσουμε ἀριστερά τό στενὸ λιθόχτιστο «καλντερίμι», γιά νά συναντήσουμε τήν ἐξωτερική καμαρωτὴ πύλη τοῦ προαυλίου τῆς Συναγωγῆς μέ τή μικρή ἐβραϊκή ἐπιγραφή μέσα σ' ἓνα σκαλιστό ἀνθέμιο, πού μνημονεύει τή χρονολογία πού κτίστηκε ἡ Πύλη, τό 5657 (1897). Ὁ ἐξωτερικός τοῖχος τοῦ αὐλόγυρου, ὕψους 4 μέτρων, μᾶς ἐμποδίζει νά ἰδοῦμε τό καθαυτό κτίριο. Ὅταν ἀνοίξουμε τή βαρεῖα ἐξώπορτα μέ τά μεγάλα παλιά κλειδιά τῆς θά μᾶς ἐντυπωσιάσει ἡ φωτεινὴ κάτασπρη πρόσοψη τῆς Συναγωγῆς, καθὼς κι ἡ παραδοσιακὴ πλακόστρωτη αὐλή. Τό σκοῦρο γκρίζο χρῶμα τῆς αὐλῆς, πού εἶναι στρωμένη μέ πλάκες ἀπό σχιστόλιθο, τό βαθύ πράσινο τῶν δύο πανύψηλων κυπαρισσιῶν καί τῶν δαφνόδεντρων τοῦ κήπου δεξιά, μαζί μέ τό ἀπαλὸ πράσινο τῆς κληματαριάς, πού

σκεπάζει τή «Σουκά» πρὸς τὰ ἀριστερά, προβάλλουν ἔντονα τὴν κατάλευκη πρόσοψη μὲ τὶς δυὸ καμαρω-
τές πόρτες καὶ τὴν τοξοειδῆ προεξοχή τοῦ «Τεβά» στὸ
κέντρο. Ὁ μαρμάρινος νιπτήρας ἀριστερά, δίπλα
στὴν ἐξωτερικὴ πύλη καὶ τὸ γραφικὸ πέτρινο πηγάδι,
μπροστά στὴ Σουκά, δίνουν ἓνα ξεχωριστὸ χρῶμα
στὴν αὐλή, καὶ προετοιμάζουν ψυχικὰ τὸν εἰσερχόμε-
νο στὸν κυρίως χώρο τῆς Συναγωγῆς.

Ὁ προσεχτικὸς ἐπισκέπτης θὰ ἀνακαλύψει δυὸ
πέτρινες ἐπιγραφές, ἐντοιχισμένες σὲ ἀρκετὸ ὕψος
πλαῖι στὶς δυὸ πόρτες, πού ἀναφέρουν σὰ χρονολογία
πού ἀνοικοδομήθηκε τὸ κτίριο, τὸ ἔτος 5586 (1826).
Ἀλλὰ γιὰ τὶς ἐπιγραφές χρειάζεται μιὰ ἄλλη μελέτη.

Ἄς ἐπιχειρήσουμε τώρα νὰ πλησιάσουμε στὸ ἐ-
σωτερικὸ. Μόλις δρασκελίσουμε τὸ κατώφλι, ἐπιθέ-
σουμε τὸ κάλυμμα στὸ κεφάλι καὶ φιλήσουμε τὴ
«Μεζουζά» (φυλακτήρα), θὰ βρεθοῦμε μέσα σὲ μιὰ
πολύ μεγάλη καὶ φωτεινὴ αἴθουσα, διαστάσεων 26 x
18 x 7 μ. ὕψους. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ διαρρύθμιση πέ-
τυχε νὰ ὑποτάξει τὸν τεράστιο αὐτὸν χώρο στὸ συγ-
κεκριμένο λατρευτικὸ σκοπὸ. Θαυμάζουμε τὸ λαϊκὸ
ἄγνωστο τεχνίτη - ντόπιο ἀσφαλῶς, γιατί ὁ τόπος φη-
μίζονταν γιὰ τοὺς κτίστες του - πού μὲ ἀπλᾶ μέσα ὑ-
πέταξε σοφὰ τὸν χώρο κι ἔκανε μιὰ ἀνάλαφρη αἴθου-
σα. Ἕνας τόσο μεγάλος ὄγκος κλεισμένος σὲ τέσσε-
ρες χοντροὺς τοίχους μποροῦσε νὰ φέρει κατάθλιψη
στοὺς πιστοὺς, πού προσεύχονταν καθημερινὰ πρωῒ
καὶ βράδι καὶ τὶς γιορτές ὁλόκληρες ὥρες. Ὁ τεχνίτης
τὸ ἀπόφυγε μὲ τὰ παράθυρα καὶ τὶς ψιλές κολῶνες.
Τὰ πολλά καὶ μεγάλα παράθυρα, ἑφτά στὴν Ἀνατολι-
κὴ πλευρά, ἑφτά στὴ Δυτικὴ κι ἑφτά στὴ Νότια, φέρ-
νουν ἀπλόχωρα τὸ φῶς καὶ τὸν ἥλιο. Ὅχτῳ ἐλαφρές
καὶ λεπτές κολῶνες ἀπὸ πελεκιτὸ γιαννιώτικο μάρμα-
ρο, πού καταλήγουν σὲ ἀπλᾶ κιονόκρανα στηρίζουν
τὴν τεράστια στέγη καὶ χωρίζουν σὲ πολλά τμήματα
τὴν ὀροφή. Ἀνάμεσα σὲ κάθε δυὸ κολῶνες σχηματί-
ζονται μεγάλα τόξα, ἐνῶ τὰ τέσσερα κεντρικὰ τόξα
στηρίζουν ἓναν θόλο στὸ κέντρο, πού ἔχει διαστά-
σεις 5 x 6 μ. Τὰ ὑπόλοιπα τμήματα τῆς ὀροφῆς ἔχουν
ξύλινα ταβάνια.

Στὸ κέντρο τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς ἐξέχει ἡ Ἱερὰ
Πύλη (τὸ Ἑχάλ Ἀκόδες) μὲ ἐπένδυση ἀπὸ ντόπιο
μάρμαρο διακοσμημένο μὲ 4 κολωνίτσες καὶ μὲ περί-
κομψα ἀνάγλυφα ἀνθέμια. Ὁ χώρος τῆς Ἱερᾶς Πύλης
ἐπεκτείνεται στὸ βάθος σὲ ἓνα κοίλωμα τοῦ τοίχου
πού ἐξέχει στὴν ἐξωτερικὴ του πλευρά. Εἶναι ἡ ἴδια
κατασκευὴ τῆς προεξοχῆς τοῦ Ἱεροῦ, πού συναντοῦ-
με στὶς χριστιανικὲς ἐκκλησίες τῆς πόλης.

Γιὰ ν' ἀνοίξουμε τὴν Ἱερὰ Πύλη πρέπει ν' ἀνεβοῦ-
με τὰ δύο ἡμικυκλικά μαρμάρινα σκαλοπάτια. Σύρον-
τας τὸ ἐξωτερικὸ χρυσοκέντητο παραπέτασμα βρί-
σκουμε δυὸ πορτόφυλλα γεμάτα μὲ χρωματιστὰ ξυ-
λόγλυπτα ἀνθέμια πού κλείνουν τὸν Ἱερόν χώρο τῆς ἐ-
ναπόθεσης τῶν περγαμηνῶν τοῦ Νομοῦ (Σιφρέ Το-
ρά).

Στὸ κέντρο τῆς δυτικῆς πλευρᾶς βρίσκεται τὸ Βῆ-
μα (τὸ Τεβά), στὸ ὁποῖο ἀνεβαίνουμε ἀπὸ δυὸ πλαϊνές
μαρμάρινες κλίμακες μὲ ἑφτά σκαλοπάτια. Εἶναι ἀρ-
κετὰ εὐρύχωρο ὥστε νὰ κινοῦνται ἄνετα οἱ Χαζανίμ
(ἱεροουργοί) καὶ ὅσοι πιστοὶ καλοῦνται νὰ παρακολου-

Ἡ πρόσοψη τῆς Συναγωγῆς μὲ τὸ προαύλιο.

θήσουν τὴν ἀνάγνωση τοῦ Τορά.

Ὁλόκληρος ὁ χώρος τῆς Συναγωγῆς εἶναι χωρι-
σμένος σὲ ἑφτά κλίτη χωρισμένα μὲ κτιστὰ πεζούλια,
ντυμένα μὲ ξύλινη ἐπένδυση, μὲ κατεύθυνση ἀπὸ τὰ
δυτικὰ στ' ἀνατολικά. Αὐτὰ εἶναι τὰ εὐρύχωρα καθί-
σματα τῶν πιστῶν πού κάθονταν εἴτε ἀντικρυστά, εἴ-
τε πλάτη μὲ πλάτη, κι ἔτσι δέν ἔχουν μέτωπο οὔτε
πρὸς τὸ Βῆμα οὔτε πρὸς τὴν Πύλη. Ἄλλες σειρές κα-
θισμάτων στὸν ἴδιο τύπο βρίσκονται κολλημένες
στοὺς γύρω τοίχους. Ἔτσι μποροῦν νὰ κάθονται ἄνε-
τα τετρακόσιοι προσευχόμενοι.

Τὸ μεσαῖο κλίτος περιέχει ἀντικρυστά τὸ Βῆμα καὶ
τὴν Πύλη κι ἔχει διπλάσιο πλάτος ἀπὸ τὰ ἄλλα (5 μέ-
τρα). Μὲ τὸν σημερινὸ ἀριθμὸ τῶν προσευχομένων ἡ
λειτουργία περιορίζεται στὸ κεντρικὸ αὐτὸ τμήμα.

Ἕνα ὄγδοο κλίτος, πού βρίσκεται στὴ βόρεια
πλευρά καὶ δείχνει σὰν ἓνα πρόσθετο κατασκεῦασμα,
χωρίζεται ἀπὸ τὸν κεντρικὸν χώρον μὲ πέντε καμάρες,
πού ὑποβαστάζουν στὸ ὕψος τῶν τριῶν μέτρων τὸ ὑ-
περῶν τοῦ γυναικωνίτη. Ἡ πρόσοψη τοῦ γυναικωνί-
τη εἶναι ὡς τὴν ὀροφή σκεπασμένη μὲ ἓνα κυρτὸ ξύ-
λινο καφασωτὸ πλέγμα. Πίσω ἀπὸ τὸ πλέγμα, σὲ σει-
ρές καθισμάτων, παρακολουθοῦσαν οἱ γυναῖκες τὴ
λειτουργία χωρὶς νὰ εἶναι ὁρατές ἀπὸ τοὺς ἄντρες.

Γ', Πῶς διασώθηκε

Τὴν παλαιὰ αὐτὴ Συναγωγὴ, ὁ λαὸς τὴν ἔλεγε «τό
μέσα τὸ Συναγῶγι», δηλαδή αὐτὸ πού βρίσκονταν μέ-
σα στὸ φρούριο, σ' ἀντίθεση μὲ τὸ «ἔξω Συναγῶγι»
πού βρίσκονταν ἔξω ἀπὸ τὸ φρούριο στὴ συνοικία
«Μεγάλῃ Ρούγα» (ὁδὸς Ἀρσάκη καὶ Γιοσέφ Ἐλιγιά).
Κάθε μιὰ ἀπ' αὐτές τὶς δύο μεγάλες Συναγωγές εἶχε
δίπλα τῆς μιὰ μικρότερη, τὸ «Μινιάν». Οἱ ἄλλες τρεῖς
καταστράφηκαν ὕστερα ἀπὸ τὸ διωγμὸ. Ἡ διάσωση
τῆς παλιᾶς Συναγωγῆς ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι πα-
ραδόθηκε στὴ Ζωσιμαία βιβλιοθήκη πού μετέφερε ἐ-
κεῖ τὰ βιβλία τῆς, ὅταν οἱ ναζῆδες ἐπίταξαν τὸ κτίριό
τῆς. Σ' ἓνα μικρὸ ὑπόγειο, πού εἶχε εἰσδο ἀφανῆ,
γιατί ἀποτελοῦσε συνέχεια τῶν καθισμάτων, εἶχαν ἀ-
ποκρυβῇ ἀπὸ τοὺς τρομοκρατημένους ἐπιτρόπους
(Παρνασίμ) τὶς παραμονές τοῦ διωγμοῦ σχεδόν ὅλα
τὰ Σιφρέ - Τορά καὶ τὰ Ἱερὰ σκεύη τῶν τεσσάρων Συ-

ναγωγών. Όλα βρέθηκαν από τούς υπαλλήλους της βιβλιοθήκης και παραδόθηκαν ύστερα από την απελευθέρωση μαζί με τό κτίριο στους πρώτους Έβραίους που επέστρεψαν στην πόλη. Μαζί με τά Ιερά αντικείμενα επεστράφηκαν και χιλιάδες τόμοι έβραϊκών βιβλίων που είχαν συγκεντρωθεί από τίς Συναγωγές και τά σπίτια κι είχαν στοιβαχτεί μαζί με τά διωγμένα βιβλία της Ζωσιμαίας βιβλιοθήκης.

Δ' Σήμερα και στό μέλλον

Μέ τή σημερινή σύνθεση της Κοινότητας ή Συναγωγή λειτουργεί τίς γιορτές τών «Γιαμίμ Νοραίμ» (Ρός - Άσανά, Κιπούρ) και τά «Μοαδίμ» (Πέσαχ, Σαβουώθ, Σουκώθ). Η συντήρησή της γίνεται ικανοποιητικά. Πρόσφατα έγινε μιά γενική έπισκευή της στέγης μέ τήν καθοδήγηση της αρχαιολογικής υπηρεσίας, γιατί τό κτίριο έχει χαρακτηριστεί σαν διατηρητέο μνημείο. Τό κτίριο είναι παλιό κι έχει ανάγκη από συνεχή επίβλεψη κι επιδιόρθωση τών φθορών που επιφέρει ο χρόνος κι οί γιαννιώτικες κακοκαιρίες. Χρειάζεται νά ένταθί από όλους ή προσοχή και νά γίνει πρόβλεψη για τήν τύχη του στό μέλλον. Η Συναγωγή βρίσκεται στό δρόμο που οδηγεί στό δημοτικό Μουσείο, στό τζαμί του Άσλάν Πασά, στό δυτικό βράχο της πόλης. Μπορεί έτσι νά αποτελέσει ένα άκόμα μνημείο για τούς πολυάριθμους τουρίστες που επισκέπτονται τήν πόλη μας. Τό ίδεώδες θά ήταν νά δημιουργηθεί στή Συναγωγή ένα μουσείο της έβραϊκής παρουσίας και της έβραϊκής τραγωδίας στην πόλη των γραμμάτων. Ένα τέτοιο μουσείο δέν θά στερείται από ένδιαφέροντα έκθέματα. Οί ξυλόγλυπτες άργυροκέντητες θήκες τών περγαμηνών του Νόμου, τά διακοσμητικά «ΡΙμονίμ», «Σανταγιότ», έργα της παλιάς γιαννιώτικης άργυροχοΐας και πολλά άλλα λειτουργικά αντικείμενα, ύφαντά, παλιά βιβλία, που έχουν διασωθί, θ' αποτελέσουν άξιόλογα έκθέματα.

Επισημαίνεται έδω πώς ή νέα προσπάθεια που άνέλαβε τό ΚΙΣ στόν πνευματικό τομέα μέ τήν έκδοση τών «Χρονικών» του πρέπει νά συμπληρωθί μέ τήν κατάρτηση ενός προγράμματος για τή διατήρηση κι αξιοποίηση τών έβραϊκών Μνημείων της Ελλάδας.

ΙΩΣΗΦ ΜΑΤΣΑΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

Μηνιαϊόν όργανον του Κεντρικού Ίσραηλιτικού Συμβουλίου της Ελλάδος
Γραφεία: Πειραιώς 46, Αθήναι (106) - Τηλέφ. 52.29.153

Υπεύθυνος συμφώνως τῷ νόμῳ: Ο Πρόεδρος του Κ.Ι.Σ. Δανιήλ Άλχανάτης (Πειραιώς 46 - Αθήναι)

Επιμέλεια έκδόσεως: Νίκος Τσαπίδης, μέλος της Ένώσεως Συντακτών Περιοδικού Τύπου.

Υπεύθυνος φωτοσυνθέσεως: Κατσαούνης ΕΠΕ, Σπ. Δοντά 10, Αθήναι

ΤΕΥΧΟΣ 3 • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1977 • ΚΙΣΛΕΒ 5738

ΑΒΡΑΑΜ ΜΠΕΝΑΡΟΓΙΑ:

Ένας πρωτοπόρος του έλληνικού συνδικαλισμού

ΑΒΡΑΑΜ ΜΠΕΝΑΡΟΓΙΑ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΛΚΟΣ

Στό πρώτο φύλλο τών «Χρονικών» είχαμε αναφερθί στην παράλληλη πορεία μεταξύ Χριστιανών και Έβραίων, 2.000 τόσα χρόνια, στην Ελλάδα.

Τό παράδειγμα της θυσίας του Συνταγματάρχου Φριζή, που αναφέραμε στό φύλλο του Όκτωβρίου τών «Χρονικών» αποτελεί μιά δυνατή έπιβεβαίωση αυτού του κανόνα.

Η πρωτοποριακή δραστηριότητα ενός άλλου Έβραίου, του Άβραάμ Μπεναρόγια, στόν τομέα του έλληνικού συνδικαλισμού είναι μιά άκόμα άπόδειξη αυτής της άπολύτου συμμίξεως Έβραίων και Χριστιανών.

Ο Άβραάμ Μπεναρόγια, πού σήμερα ζει στο Ισραήλ, γεννήθηκε στο Βιδίνι της Βουλγαρίας, τό 18 87. Σύμφωνα μέ τό βιογράφο του (*) «άπό πολύ νωρίς άσπάζεται τίς σοσιαλιστικές Ιδέες καί θ' άναπτύξει εύθύς έξαρχίς μεγάλη δραστηριότητα γιά τήν όργάνωση τών όμοεθνών του Έβραίων προλεταρίων της Όθωμανικής Αύτοκρατορίας».

♦ Τό 1908 ό Μπεναρόγια έγκαθίσταται στή Θεσσαλονίκη. Έργάζεται σάν δάσκαλος καί τυπογράφος στήν Ισραηλιτική Κοινότητα.

Η επαγγελματική σταδιοδρομία του Μπεναρόγια είναι παράλληλη μέ τή συνδικαλιστική του δραστηριότητα, πού κι αυτή συνταυτίζεται μέ τήν πρώτη σταδιοδρομία του έλληνικού προλεταριάτου: ή ιστορία του έλληνικού συνδικαλισμού άρχίζει στήν τουρκοκρατούμενη Θεσσαλονίκη, μεταξύ 1908 — 1912.

Στή Θεσσαλονίκη, τήν πρώτη Έργατική Λέσχη ίδρυσαν τριάντα Ισραηλίτες: καπνεργάτες μέ τόν Σαμουήλ Σααδί, τυπογράφοι μέ τόν Μπεναρόγια, έμποροπάλληλοι μέ τόν Άλβέρτο Ντάσσα, ραππεργάτες μέ τόν Άβραάμ Χασόν. Έμβλημα της Λέσχης αυτής ήταν χέρι εργάτου πού κρατούσε σφυρί.

♦ Η πρώτη εμφάνισις της Έργατικής Λέσχης έγινε κατά τόν έορτασμό της εργατικής Πρωτομαγιάς του 1909: δυό — τρείς Τουρκοί, Βούλγαροι σοσιαλιστές εργάτες καί πλήθος Ισραηλιτών κατέβηκαν στους δρόμους της Θεσσαλονίκης καί παρήλασαν. (Άς μήν λησμονούμε ότι τήν εποχή εκείνη στή μικρή πόλι της Θεσσαλονίκης υπήρχαν 75.000 Έβραίοι). Γιά νά άντιμετωπίση τούς Νεότουρκους, πού ήθελαν μιά κοινή εργατική εμφάνισι μέ τήν εύκαιρία της πρώτης επέτειου της Νεοτουρκικής επανάστασεως, ό Μπεναρόγια μετέτρεψε τήν «Ισραηλιτική Έργατική Λέσχη» σέ Ισραηλιτικόν τμήμα της τότε ίδρυθείσης στή Θεσσαλονίκη Σοσιαλιστικής Όμοσπονδίας (Φεντερασιόν).

Επικεφαλής της Φεντερασιόν έτέθησαν δυό — τρείς διανοούμενοι καί ό Άλβέρτος Άρδίτης (Έβραϊός σοσιαλιστής, πού έξηφανίσθη σέ ναζιστικό στρατόπεδο, τό 1942).

Τό σπουδαιότερο έργο της Φεντερασιόν ήταν ή μεταξύ τών Ισραηλιτών διδασκαλία (μιά καί ή προσπάθεια γιά τήν ίδρυσι έλληνικής καί τουρκικής όμάδος δέν όλοκληρώθηκε ποτέ), ή παρακολούθησις της δραστηριότητος τών σωματείων, ή όργάνωσις διαλέξεων, συζητήσεων κλπ. Υπήρχε όμως έλλειψις βιβλίων, έντύπων καί έφημερίδων, αναγκαίων γιά τούς εργατοϋπαλλήλους.

Η έλλειψις αυτή, του έντύπου υλικού, έκαλύφθη μέ τήν έκδοσι της «Έφημερίδος τών Έργατών», πού έξεδόθη σέ 4 γλώσσες άρχικώς (Έλληνική, Τουρκική, Βουλγαρική καί Ισπανο — έβραϊκή) καί τελικώς στίς δυό τελευταίες μόνον. Τήν Ισπανο — έβραϊκή έκδοσι διηύθυνε ό Μπεναρόγια καί τήν Βουλγαρική ό Τόμωφ. Η έφημερίδα δέν μπόρεσε νά κρατήσει πολύ καιρό λόγω τών μεγάλων έξόδων πού όφείλοντο καί στήν πολυγλωσσία της έκδόσεώς της. Έσβυσε μετά άπό 9 φύλλα, αλλά απέδειξε κάτι: ότι οι εργαζόμενοι μπορούσαν νά έκδώσουν δικό τους έντυπο.

Η όργάνωσις καί ή διεύρυνσις μέ άλλες όμάδες εργαζομένων της Φεντερασιόν συνεχίστηκε έντατικά καί τήν Πρωτομαγιά του 1911 άπήργησαν στή Θ/νίκη 12.000 εργάτες καί παρήλασαν 7.000. Μεταξύ τών όμιλητών της συγκεντρώσεως περιλαμβάνοντο οι Έβραϊοι Άρδίτης καί Μπεναρόγια, ό Έλληνας Παπαθωμάς, ό Βούλγαρος Βλάχωφ καί ό Τουρκός Ιχσάν.

Η Φεντερασιόν συνέχισε τήν συνδικαλιστική της δραστηριότητα, πού σιγά — σιγά μεταφυτεύτηκε καί στήν Παλαιά Ελλάδα. Ο Μπεναρόγια συνέχισε κι αυτός (ανάμεσα σέ έξορίες, φυλακίσεις, κομματικές διαφωνίες, διαγραφές κλπ.) τήν παράλληλη συνδικαλιστική δράσι του. Η δράσις του, στόν σοσιαλιστικό πάντα χώρο, είχε σάν στόχο τήν όργάνωσι τών Έλλήνων εργαζομένων.

Πίστευε δηλαδή ό Μπεναρόγια ότι ή έλλειψις μιās ισχυράς εργατικής Συνομοσπονδίας βοηθοϋσε στήν άνάπτυξι προσωπικών φιλοδοξιών πού υπεθάλλοντο άπό έξωεργατικούς κύκλους καί έμπόδιζε τή διεξαγωγή εύρυτέρων καί γενικωτέρων επαγγελματικών άγώνων. «Οί σοσιαλισταί», έγραφε, «πρέπει άδιάκοπα νά έξακολουθήσουν τάς ένεργείας των διά τήν εμφάνισιν καί στερέωσιν τών όμοσπονδιακών ένώσεων τών σωματείων καί διά τήν στερεοποίησιν της Γενικής Συνομοσπονδίας τών Έργατών της Ελλάδος.

Αυτή άκριβώς υπήρξε ή συμβολή του Α. Μπεναρόγια στο έλληνικό συνδικαλιστικό κίνημα: ίδρυσε τήν πρώτη εργατική όργάνωσι στόν έλληνικό χώρο καί εργάστηκε γιά νά ισχυροποιηθ ή όμοσπονδιακή συνδικαλιστική δύναμις τών εργαζομένων.

* * *

(*) «Όλα τά στοιχεΐα αύτου του άρθρου έχουν ληφθ ή άπό τό βιβλίο του Α. Μπεναρόγια: «Η πρώτη σταδιοδρομία του έλληνικού προλεταριάτου», έκδόσεις «Όλκος», Αθήναι - 1975

Κατατοπιστικά στοιχεΐα γιά τά «Χρονικά» του Κ.Ι.Σ.

♦ Τά ένυπόγραφα άρθρα δεσμεύουν μόνο τόν συγγραφέα, τίς άπόψεις του όποιου άπηχούν.

♦ Η γλώσσα του περιοδικού είναι έλεύθερη, άνάλογα μέ τήν προτίμησι του συγγραφέως του κάθε κειμένου.

♦ Τά «Χρονικά» του Κ.Ι.Σ. κυκλοφορούν στίς 16 κάθε μηνός. Η ύλη γιά δημοσίευση πρέπει νά στέλνεται στά Γραφεία του Κ.Ι.Σ. μέχρι τίς 30 του προηγούμενου μηνός.

♦ Επιτρέπεται έλεύθερα ή άναδημοσίευση τών άρθρων, άρκει νά άναφέρεται ή πηγή.

♦ Η Έπιτροπή Τύπου του Κ.Ι.Σ. έχει τήν εύχέρεια επιλογής τών άποστελλομένων συνεργασιών. Χειρόγραφα ή φωτογραφίες δέν έπιστρέφονται.

Νέα από τόν παγκόσμιο Έβραϊσμό

Τό Παγκόσμιο Έβραϊκό Συνέδριο στην Έπιτροπή Άνθρωπινων Δικαιωμάτων του Ο.Η.Ε.

Αύξηση του Άντισημιτισμού

Στή πρόσφατη συνάντηση της Γενεύης της Έπιτροπής επί των Άνθρωπινων Δικαιωμάτων, τό Παγκόσμιο Έβραϊκό Συνέδριο υπέβαλλε έγγραφο υπόμνημα σχετικό μέ τήν επικείμενη σύνταξη του «Σχεδίου Διακηρύξεων γιά τήν εξάλειψη κάθε μορφής μισαλλοδοξίας ή διακρίσεων πού απορρέουν από τήν Πίστη ή τήν Θρησκεία». Τό έγγραφο του Π.Ε.Σ. διανεμήθηκε από τόν Γενικό Γραμματέα του Ο.Η.Ε.

Στό υπόμνημά του γιά τήν αναβίωση του άντισημιτισμού τό Π.Ε.Σ. αναφέρει παραδείγματα πού δείχνουν ότι ό άντισημιτισμός βρίσκεται σέ έξαρση σέ πολλά μέρη του κόσμου. Τό 1976 διάφορα έπεισόδια σέ πέντε τουλάχιστο χώρες, όλων των ήπειρων, είχαν σάν αποτέλεσμα τή βεβήλωση καί τή πρόκληση ζημιών σέ Συναγωγές, έβραϊκά σχολεία καί νεκροταφεία, έκτός από τίς περιπτώσεις βίας καί σωματικών επιθέσεων έναντίον έβραίων θρησκευτικών καί κοινοτικών ήγετων.

Τό υπόμνημα επισύρει τήν προσοχή στόν όρμητικό χείμαρο των νέων εκδόσεων, παρόμοιων εκείνων πού προκάλεσαν τά φυλετικά καί θρησκευτικά πάθη της Χιτλερικής περιόδου καί σημειώνει τό γεγονός ότι, τά τελευταία χρόνια παρουσιάσθηκαν πολλές καινούργιες μεταφράσεις καί εκδόσεις του βιβλίου «Mein Kampf» (Ό Άγώνας μου) σέ έφτά χώρες. **Τά Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών**, «ένα από τά χειρότερα άντισημιτικά πλαστογραφήματα, ή πλαστότητα του οποίου έχει αποδειχθεί ενώπιον των δικαστηρίων, ξανατυπώθηκε καί διανεμήθηκε σέ δέκα περίπου χώρες, τεσσάρων ήπειρων».

Στό έγγραφό του τό Π.Ε.Σ. τονίζει επίσης τήν εμφάνιση μιās νέας μορφής έλεεινών εκδόσεων. «Μή άρνούμενοι στίς υπερβολές του παρελθόντος, πρόσφατα φυλλάδια καί βιβλία προσπαθούν νά άμφισβητήσουν τήν Ιστορία των Έβραϊκών διωγμών καί του Όλοκαυτώματος... Άρνούνται τήν ύπαρξη της έκστρατείας γιά τήν όλοσχερή έξόντωση του Εύρωπαϊκού Έβραϊσμού καί ύποστηρίζουν ότι τά στρατόπεδα έξοντώσεως αποτελούν ένα μύθο».

Ένα άλλο άνησυχητικό γεγονός γιά τό 1976 ήταν τό Παγκόσμιο Έθνικιστικό Συνέδριο - μιά διεθνής

συνάντηση καθαρά ρατσιστικού χαρακτήρος. Οι ίδιοι οι όργανωτές του τό χαρακτήρισαν σάν «ένα Παγκόσμιο Άντι - Έβραϊκό Συνέδριο... τό πρώτο στήν Ιστορία των τελευταίων 40 χρόνων, όπου τά άκροδεξιά κινήματα διαμόρφωσαν ένα κοινό μέτωπο κατά των Έβραίων». Τό Συνέδριο, όπου παρευρέθηκαν εκπρόσωποι από 35 χώρες, υιοθέτησε μεταξύ των άλλων καί τήν εξής άπόφαση: «Υποσχόμαστε συμπαράσταση πρός τήν άπανταχού Λευκή Φυλή, ή όποία δέν θά πρέπει απλώς νά είναι άντι - έβραϊκή, αλλά **κατά πρώτο καί κύριο λόγο άντί - έβραϊκή**».

Στόν επίλογο τό Π.Ε.Σ. προτρέπει τήν Έπιτροπή νά παραμείνη πάντοτε άγρυπνη μπροστά στόν κίνδυνο της αναβιώσεως του Άντισημιτισμού, υπό όποιαδήποτε μορφή. Τό Π.Ε.Σ., τέλος, διαβεβαιώνει γιά τήν άφοσίωσή του καί γιά τήν συμπαράστασή του πρός κάθε προσπάθεια γιά τήν αποτελεσματική προστασία των άνθρωπινων δικαιωμάτων, καί τόν άγώνα έναντίον του ρατσισμού καί των φυλετικών διακρίσεων. Ιδιαίτερα, τό Π.Ε.Σ. ύπόσχεται τήν συνεργασία του πρός κάθε καινούργια προσπάθεια γιά τήν ανάπτυξη ενός θετικού παγκόσμιου θεσμού γιά τήν εξάλειψη κάθε μορφής θρησκευτικής μισαλλοδοξίας.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Ό Αίδεσιμώτατος

Δρ. Τζέϊμς Πάρκες

Τόν περασμένο Ιούλιο εκδόθηκε από τό Southampton University Press (Άγγλία) τό βιβλίο: «Μιά Βιβλιογραφία των Έκδοθέντων Έργων του Τζέϊμς Πάρκες».

Ό Τζέϊμς Πάρκες, θεολόγος καί Ιστορικός, γεννήθηκε στήν Άγγλία τό 1896. Τό 1926 χειροτονήθηκε από τήν Άγγλικανική Έκκλησία, πλην όμως όλη του τή ζωή αφιέρωσε στήν έπιστημονική έρευνα καί, ιδιαίτερα, άσχολήθηκε μέ τή μελέτη των αίτίων του φαινομένου του Άντισημιτισμού.

Η έκδοση αυτής της βιβλιογραφίας πού συμπίπτει μέ τήν 80ή επέτειο των γενεθλίων του Δρ. Πάρκες έγραφε ό Ντάϊβιντ Κέσσελ (στό Jewish Chronicle, 15.7.77), «μās παρέχει τήν εύπρόσδεκτη δυνατότητα νά αποδώσουμε έναν φόρο τιμής στό μοναδικό έργο αυτού του ανθρώπου».

Αυτή ή «βιβλιο - βιογραφία», όπως πολύ όρθά περιγράφεται στήν Είσαγωγή του βιβλίου, μās προσφέρει μιά λαμπρή καί εύκολοδιάβαστη άνθολογία από τά πάμπολα, καί κλασσικά πλέον, έργα του Τζέϊμς Πάρκες. Ό Αίδεσιμώτατος Ronald de Corneille από τό Όντάριο του Καναδά, περιέγραψε μέ τά εξής λόγια τόν άνθρωπο Πάρκες: «Δέν διστάζω καθόλου, λέγει, νά περιγράψω τόν Αίδεσιμ. Πάρκες σάν τόν άνθρωπο πού έχει προσφέρει τά περισσότερα, σ' αυτόν ή σέ ό-

ποιονδήποτε άλλο αιώνα, για την κατάρριψη των κακόβουλων μύθων και θρύλων και για την καλλιέργεια της αλληλοκατανόησης μεταξύ του Χριστιανού και του Έβραίου. Πενήντα και πλέον χρόνια πρωτοστατεί στην επιστημονική έρευνα της Έβραϊκής Ιστορίας και των σχέσεων του Έβραϊκού λαού με τό μή - Έβραϊκό κόσμο. Έθυσιασε την καριέρα του και την οικονομική του ασφάλεια για να παραμείνη σ' αυτήν τη μελέτη. Διακινδύνεψε τη ζωή του και μόλις διέφυγε τη δολοφονία του, χάρις στά λάθη των ίδιων των Ναζί και μέ θάρρος παραμένει πιστός στη γραμμή που ο ίδιος έχαραξε, μέ βάση την πνευματική ειλικρίνεια, μπροστά στις διάφορες κριτικές και από Χριστιανούς και από Έβραίους».

Η παραπάνω περιγραφή για τον άνθρωπο Τζέιμς Πάρκες και τό έργο του δέν είναι υπερβολική. Από τό 1930 πού έκδόθηκε τό πρώτο του βιβλίο μέ τίτλο «Ο Έβραϊος και ο Γείτονάς του - Μιά μελέτη στά αίτια του Άντισημιτισμού», ο Τζ. Πάρκες εργάζεται άκαταπόνητα για νά φέρει τούς Χριστιανούς και τούς Έβραίους στην αλληλοκατανόηση.

Αυτό τό βιβλίο έθεσε τίς βάσεις για τό μετέπειτα μνημειώδες έργο του πού τιτλοφορείται: «Η Διαμάχη Έκκλησίας και Συναγωγής - Μελέτη των πηγών του Άντισημιτισμού», πού πρωτοεκδόθηκε τό 1934. Γι αυτό τό έργο του άπονεμήθηκε ο τίτλος Doctor of Philosophy του Πανεπιστημίου της Όξφόρδης. Στόν πρόλογο του βιβλίου, γράφει: «Η έκδοση μιās μελέτης για τά αίτια του άντισημιτισμού δέν χρειάζεται ούτε δικαιολόγηση ούτε εξήγηση... Η πορεία των γεγονότων πού οδήγησαν από τά μεσαιωνικά γκέττο στη σύγχρονη Εύρώπη είναι άρκετά γνωστή. Είναι έπίσης άποδεκτό ότι οι ρίζες της σημερινής καταστάσεως πηγάζουν άπ' τό μεσαιωνικό παρελθόν. Τουτό τό έργο προσπαθεί νά κάνει ένα βήμα παραπέρα και νά άπαντήσει στό έρώτημα: **γιατί νά υπήρχε τό μεσαιωνικό γκέττο;** Τό 1906 υπήρξαν άγρια λαϊκά ξεσπάσματα έναντίον των Έβραίων σ' όλες τίς πόλεις της βόρειας και κεντρικής Εύρώπης. Πώς ήταν αυτό δυνατόν; Η άπάντηση, γράφει ο Πάρκες, θά δοθεί άπό τη μελέτη της προγενέστερης περιόδου, μιās περιόδου ή οποία, συμπτωματικά, είναι πολύ όλίγο γνωστή είτε στους Έβραίους είτε στους Χριστιανούς ειδικούς επιστήμονες. Χρειάσθηκε νά ξεκινήσω μέ τούς Έβραίους στό Ρωμαϊκό κόσμο και νά ακολουθήσω τό πέρασμά τους άπό την είδωλολατρική Ρώμη, τόν Ρωμαϊκό Χριστιανικό Πολιτισμό και τη Βυζαντινή έποχή μέχρι τίς άρχές του Μεσαίωνα, για νά άνεύρωτά αίτια αυτού του ξαφνικού δημοφιλούς ξεσπάσματος».

Στόν επίλογο αυτού του έργου, ο Τζέιμς Πάρκες καταλήγει στό συμπέρασμα ότι τά αίτια του άντισημιτισμού **δέν προέρχονται άπό τίς δήθεν οικονομολογικές διαφορές**, αλλά όφείλονται σέ λόγους θρησκευτικούς. Ο Χριστιανισμός, λέγει, ξεκίνησε σαν μία Ίουδαϊκή αίρεση όπως οι Φαρισαίοι, οι Σαδουκαίοι, οι Έσσαίοι κλπ. Οι πρώτοι πού άκολούθησαν τό Χριστιανικό δόγμα ήταν Έβραίοι, άτομα νομοταγή, πού τηρούσαν όλον τόν Ίουδαϊκό νόμο. Όταν άργότερα

πολυάριθμοι έθνικοί προσεχώρησαν στό Χριστιανισμό, άρχισε νά έπέρχεται πλέον ή όριστική διάσταση των τελευταίων μέ τόν Ίουδαϊκό νόμο, για νά φθάσουμε στη σύγκρουση, της ήδη άνεξαρτοποιημένης Έκκλησίας μέ τη Συναγωγή: Τουτό έγινε όταν οι πρώτοι έπικεφαλής της Έκκλησίας άρχισαν νά κηρύσσουν την πλήρη άποδοκιμασία τους για τόν Ίουδαϊκό νόμο και νά διαδίδουν την περιφρόνιση και τό μίσος προς τούς όπαδούς της Τορά. Όταν δέ μετά δύο έκατονταετηρίδες, ο Χριστιανισμός καθιερώθηκε ως έπίσημη θρησκεία του Ρωμαϊκού Κράτους, άρχισαν οι διωγμοί των Έβραίων μέ τίς πλέον μισαλλόδοξες νομοθεσίες. Εκεί, καταλήγει ο Δρ. Πάρκες, πρέπει νά άναζητηθούν τά αίτια και οι πηγές του άντισημιτισμού. Αυτές οι έρευνες τόν έφεραν νά καταλογίσει ευθύνες στόν Χριστιανισμό.

Ο Τζέιμς Πάρκες έχει άφιερώσει όλη του τη ζωή στην έρμηνεία του Ίουδαϊσμού για τούς Χριστιανούς και στην εξήγηση του Χριστιανισμού για τούς Έβραίους. Στόχος του είναι νά άποδείξει ότι και οι δύο θρησκείες, πού πηγάζουν άπό μία κοινή ρίζα και άναπτύχθηκαν ή κάθε μία άνεξάρτητα χωρίς νά παραμείνουν στατικές και χωρίς νά άπορροφηθούν ή μία στην άλλη, μπορούν νά συνυρπάξουν και νά συζήσουν.

Η.Σ.

Η πρώτη άρχή όργανώσεως στη Βίβλο

«Στό βιβλίο της Έξόδου βρίσκουμε τόν Ίοθόρ νά δίνει στόν γαμπρό του, τόν Μωϋσή κάποια σωστή διοικητική συμβουλή γύρω άπό τίς άρχές όργανώσεως, όπως τό εύρος έλέγχου — Span of control — (πού είναι ένας κομψός όρος για τό πόσους άνθρωπος μπορεί νά διοική κάποιος, δηλαδή θέματα διοικητικής άποκεντρώσεως και μεταβιβάσεως έξουσίας).

Μ' άλλα λόγια ο Ίοθόρ έγινε άπό τούς πρώτους άναλυτές όργανώσεως, γράφει ο Δρ. Εύ. Κατσιούλας, στό βιβλίο του «Managing the human element» του άνθρωπίνου παράγοντος και συμπεριφορά», Άθήναι 1976, σελ. 47.

1. ΠΕΡΙ ΕΒΡΑΙΩΝ

23ον Πληροφοριακόν Δελτίον τοῦ Τύπου

Η ΑΝΑΖΩΠΥΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΙΤΛΕΡΙΣΜΟΥ

Συνεχίζονται τά δημοσιεύματα τοῦ τύπου (Βλ. σχετικῶς προηγούμενον 22ον Πληροφοριακόν Δελτίον) γιά τήν ἀναζωπύρῳσι τοῦ μύθου τοῦ Χίτλερ καί τοῦ χιτλερισμοῦ στή Γερμανία:

♦ Στο «Βῆμα» (28/9) ὁ Μ. Ράπτης σέ ἀνταπόκρισί του μέ τίτλον «Ἡ Γερμανία φοβίζει πάλι τήν Εὐρώπη» γράφει γιά «μιά ἔντεχνη ἐπίμονη προπαγάνδα ἀπό τόν Τύπο, τά βιβλία, τόν κινηματογράφο νά παρουσιάσει τόν Χίτλερ πιό «ἀντικειμενικά»... σάν ἓνα γνήσιο ἐκφραστή τοῦ πανγερμανισμοῦ, τοῦ καθαυτοῦ γερμανικοῦ ἐθνικισμοῦ, πού ἀποσκοποῦσε, νά δημιουργήσῃ τό «Μεγάλο Ράιχ», σπάζοντας τά προαιώνια δεσμά μέ τά ὁποῖα Ἑβραῖοι, ξένοι καί βάρβαροι κάθε λογῆς, ἐχθροί τοῦ μεγαλείου τῆς Γερμανίας προσπάθησαν νά τήν ἀλυσσοδέσουν, ἐμποδίζοντας τήν ἐξάπλωση τοῦ «πολιτισμοῦ» τῆς σ' ὁλόκληρη τήν Εὐρώπη».

♦ Ἡ «Ἑστία» (28/9) ἀναφερομένη σέ βιβλίον τοῦ Βρεταννοῦ ἱστορικοῦ συγγραφέως Ντ. Ἴρβινγκ ὅτι «ὁ Χίτλερ δέν διέταξε τήν ἐξολόθρευσι τῶν Ἑβραίων, ἀλλά τήν ἐπληροφορήθη κατὰ τά τέλη τοῦ 1943» γράφει: «Ὁμολογουμένως ἀπροσδόκητος ἡ «ἀποκάλυψις», εἰς τήν ὁποίαν προβαίνει μέ τόσῃν καθυστέρησιν ὁ ἐν λόγῳ Ἀγγλος ἱστορικός... μυθιστοριογράφος. Καί εἰς τά ὅσα ἰσχυρίζεται θά ἤμποροῦσεν, ἴσως, νά προσθέσῃ κανεῖς, ὅτι ὄχι μόνον τήν ἐξολόθρευσιν τῶν Ἑβραίων δέν ἐγνώριζεν ὁ Χίτλερ, ἀλλ' οὔτε καί τήν... κήρυξι τοῦ πολέμου, τήν ὁποίαν ἐπληροφορήθη... ὀλίγον πρό τῆς αὐτοκτονίας του!»

♦ Στο μεταξύ, τό συμβάν στό Πανεπιστήμιον τῶν Γερμανικῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, ὅπου δυτικογερμανοί λοχαγοί ἔκαναν, στίς 16 Φεβρουαρίου ἓνα συμβολικό «κάψιμο Ἑβραίων», ἀπησχόλησε τό σύνολον τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου. Ὅπως ἀναφέρεται στό ἀντισημιτικό ἐπεισόδιον τοῦ στρατιωτικοῦ πανεπιστημίου πῆραν μέρος ὀκτώ ἕως δέκα ἀξιωματικοί, οἱ ὁποῖοι στή διάρκεια ἑνός πάρτυ, στή φοιτητική λέσχῃ, χαιρετοῦσαν ναζιστικά, τραγούδησαν τό ναζιστικό ὕμνον καί ἔκαψαν σέ καλάθια ἀπορριμμάτων χαρτιά, στά ὁποῖα ἦταν γραμμένη ἡ λέξις «Ἑβραῖος». Ἦδη, οἱ ἀξιωματικοί αὐτοί ἀπετάχθησαν ἀπό τίς τάξεις τοῦ στρατοῦ.

♦ Σέ ἀνταπόκρισι, τέλος, ἀπό τή Βόννη τοῦ κ.Β. Μαθιοπούλου «Τά Νέα» (19/10) ἀναρωτῶνται ἂν ὁ «Νεοναζισμός ἀποτελεῖ κίνδυνον ἢ... μόδα».

Ο ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Μέ τόν τίτλον αὐτόν ἡ «Γυναίκα» (12/10) δημοσιεύει τό παρακάτωσχόλιον:

«Τά «Χρονκά» εἶναι τό μηνιαῖο «Ὅργανον τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλλάδος» καί τό περιεχόμενό του ἀναφέρεται στά ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τήν ἐβραϊκή κοινότητα τοῦ τόπου μας. Τό τεῦχος πού μᾶς ἐστάλη εἶναι τό ὑπ' ἀριθ. 1 τοῦ 1977 καί ἐξεδόθη μέ τήν εὐκαιρία τοῦ Νέου Θρησκευτικοῦ Ἑτους τῶν Ἰσραηλιτῶν πού εἶναι τό 5738!... Τόσο βαθιά μέσα στούς αἰῶνες μετράει ἡ ὑπαρξις τοῦ ἐβραϊκοῦ στοιχείου. Ἀπ' τό ἄρθρον του «2.000 χρόνια μαζί» μαθαί-

νουμε ὅτι ἡ ἐγκατάστασις τῶν Ἑβραίων στό Ἄργος καί τή Χαλκίδα ἐγίνε τό 1500 π.Χ., ἡ Συναγωγή τῆς Αἰγίνας ἰδρύθηκε στή 2η π.Χ. ἐκατονετηρίδα, ἄλλοι ὅμως τοποθετοῦν τήν ἐγκατάστασις τῶν Ἰσραηλιτῶν στήν Ἑλλάδα στόν 3ο μ.Χ. αἰῶνα.

Συνύπαρξις αἰῶνων ἀνάμεσα στό ἑλληνικό καί ἐβραϊκό στοιχεῖο, κοινές οἱ προσπάθειες, κοινές καί οἱ θυσίες στά φοβερά χρόνια τῆς Κατοχῆς. Τό περιοδικό παραθέτει πίνακα τῆς ἀπίστευτης γενοκτονίας πού ὑπέστησαν οἱ Ἑβραῖοι στήν Ἑλλάδα ἀπό τοὺς χιτλερικούς κατακτητές, τί ὑπῆρχε προηγουμένως σέ ἑλλη-

νικές πόλεις καί τί απέμεινε τελικά σέ άτομα από τό έβραϊκό στοιχείο μετά τό ναζιστικό διωγμό:
 Θεσ)κη 56.000/1.950 Λάρισα 1.120/726
 Βέροια 460/131 Βόλος 872/645
 Καστοριά 900/35 Τρίκαλα 520/360
 Φλώρινα 400/64 Γιάννενα 1.850/163
 Σέρρες 600/3 Άρτα 384/60
 Καβάλα 2.100/42 Πρ. Πάτρ. 250/15
 Δράμα 1.200/39 Άγρίνιο 1.265/152

Ξάνθη 550/6 Άθήνα 3.000/4.930
 Άλ)πολις 140/4 Χαλκίδα 225/170
 Κομοτηνή 819/28 Χανιά 350/7
 Διδυμότειχο 900/33 Ζάκυνθος 275/275
 Ν. Όρεστ. 197/3 Κέρκυρα 2.000/185

Έδω τελειώνει ο τραγικός κατάλογος. Συνολικά από 77.000 χάθηκαν 67.000 περίπου Έβραίοι τής Ελλάδος».

«Ταχυδρόμος»

Ρεπορτάζ μέ τίτλον «Τά κορίτσια τοῦ Χριστοῦ», πού εἶναι μέλη μιᾶς θρησκευτικῆς αἵρέσεως ἀντισημίτριες καί ἀντικομμουνίστριες καί ἐκδίδονται «ἐπί χρήμασι» γιά χάρι τοῦ... Χριστοῦ. (29/9).

«Καθημερινή»

Μέ τόν τίτλον «Τά εἶπαν ὅλα!» δημοσιεύεται τό παρακάτω ἀνέκδοτον: «Τέσσερις Έβραῖοι ἔχουν ἐκφράσει τό νόημα τοῦ κόσμου, σύμφωνα μέ τίς τελευταῖες καί, κάπως, πρακτικές ἀντιλήψεις. Ὁ πρῶτος ἀπ' αὐτοῦς, ὁ Χριστός, ἔχει διδάξει ὅτι, ὅλα τά προβλήματα λύνονται μέ τήν καρδιά. Ἕνας ἄλλος, ὁ Κάρλ Μάρξ, ὑποστήριξε ὅτι ὅλα τά προβλήματα εἶναι ζήτημα στομαχιοῦ. «Όχι, εἶπε, λίγα χρόνια ἀργότερα, ἕνας διάσημος ὁμόθρησκός τους, ὁ Φρόϋντ. Πρέπει νά τά τοποθετήσουμε... λίγο παρακάτω». Ἕνας ἄλλος διάσημος υἱός τοῦ Ἰσραήλ, ὁ Ἀϊνστάιν, ἐπέσημανε ὅτι ὅλα, εἶναι... σχετικά» (7/10)

Τό ἀνέκδοτον αὐτό τό ἐπικρίνει ὁ «Σωτήρ» (ὄργανον τῆς ὁμωνύμου Ἀδελφότητος Θεολόγων) ὅτι ἀποβλέπει «εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν προβολῆς τοῦ Ἰσραήλ» (19/10).

«Οἱκονομικός Ταχυδρόμος»

Θεοκρατικῆς ἐμπνεύσεως «Ὁδηγοί» (κατάλογοι διευθύνσεων) πού παρακινοῦν τοὺς καταναλωτές νά ὑποστηρίζουν τίς ἐπιχειρήσεις τῶν διαφημιζομένων σ' αὐτούς «ἀναγεννημένων Χριστιανῶν» πού ἔχουν ἐκδοθῇ σέ 50 περίπου ἀμερικανικές πόλεις καί ἔχουν προκαλέσει τήν ἔντονο ἀντίθεσι ἰουδαϊκῶν καί σημαντικῶν χριστιανικῶν ὁμάδων σέ πολλές ἀπό τίς κοινωνίες αὐτές (6/10).

«Καθημερινή»

Μιλώντας στήν Ἀθήνα στό Συνέδριον γιά τό Μέλλον τῆς Δημοκρατίας» ὁ Ἰρλανδός Μάκ Μπράϊντ τόνισε ὅτι «γιά ἐγκλήματα ὅπως ἐκεῖνα τῶν Ναζί κατά τῶν Έβραίων καί τῶν Ἀμερικανῶν στό Βιετνάμ ὑπάρχει ἡ εὐθύνη τῶν λαῶν πού τά ἀνέχθησαν» (7/10).

«Οἱκονομικός Ταχυδρόμος»

Μέ ἀφορμή τό βιβλίον «Οἱ Ἀρμένιοι, ἡ ἱστορία μιᾶς γενοκτονίας» γράφει ὅτι ἡ πρώτη συστηματική γενοκτονία στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ἦταν τῶν Ἀρμενίων: ἐπὶ συνόλον 2 ἑκατομμυρίων Ἀρμενίων τῆς Τουρκίας ἐξετελέστησαν 1.200.000! Κι ὅμως, προσθέτει, ἡ γενοκτονία αὐτή δέν ἀπεδοκιμάσθη ἀπό τήν διεθνή κοινή γνώμη, ἐνῶ, ἀντιθέτως ἡ γενοκτονία τῶν Έβραίων (ἀλλά καί μή Έβραίων — αὐτό πάντα ἐπιμελῶς ἀγνοεῖται) ἀπό τοὺς Γερμανοὺς ἀποδοκιμάζεται. Ἄν ἀντί Έβραίων (ὁ Χίτλερ) φούρνιζε χριστιανοὺς, κομμουνιστές, ἀναρχικοὺς, ρώσους ἢ παλαιστινίους ποιός θά ἐνδιαφέρονταν;» (Τό σχόλιον μέ σχετική φωτογραφία εἶναι ἐμμέσως ἀντισημιτικόν)

ΠΕΡΙ ΙΣΡΑΗΛ

Ἡ ἐπίσκεψις τῆς κ. Ρ. Γιαγκλόμ (προέδρου τῆς Wizo) στήν Ἀθήνα

Ἡ κ. Ράγια Γιαγκλόμ σέ συνέντευξι τύπου πού ἔδωσε, μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἀφίξεώς της στήν Ἀθήνα, ἀνεφέρθη στή θέσι τῆς γυναίκας στό Ἰσραήλ καί στό

ἔργον τῆς WIZO γιά τήν προαγωγή τῆς ἐβραϊκῆς ἐκπαιδεύσεως, γιά τή διατήρησι καί ἐνίσχυσι τοῦ δεσμοῦ μεταξύ τοῦ Παγκοσμίου Έβραϊσμοῦ καί τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ, στή συμβολή γιά τή γεφύρωσι τοῦ κοινωνικοῦ χάσματος καί στήν γενική ἐξύψωσι τῆς θέσεως τῆς γυναίκας.

Ἑθναϊκός τύπος

Ἑξήντα βαμβακοκαλλιεργητές ἀπὸ ὅλα τὰ βαμβακοπαραγωγικά διαμερίσματα τῆς Ἑλλάδος ἐπεσκέφθησαν ἀπὸ 6 — 14 Ὀκτωβρίου τὸ Ἰσραήλ, στὰ πλαίσια προγράμματος τοῦ Ὄργανισμοῦ Βάμβακος γιὰ τὴν ἐκσυγχρόνισι σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς καλλιέργειας βαμβακιῦ.

Ἐγκρίθηκε ἐπίσης ἡ ἀποστολὴ τριῶν γεωπόνων τοῦ Ὄργανισμοῦ ποὺ συνόδευσαν τοὺς παραγωγούς στὸ Ἰσραήλ. Παράλληλα οἱ γεωπόνοι τοῦ ὄργανισμοῦ μελέτησαν καὶ θέματα τῆς ἀρμοδιότητάς τους καὶ εἰδικώτερα: Ὄργάνωσι τῆς ταξινομήσεως καὶ τυποποιήσεως τοῦ βαμβακιῦ, ἐκμηχάνισι τῶν καλλιεργειῶν, ὀργάνωσι τῆς φυτοπροστασίας κ.ἄ.

«Βῆμα»

Σὲ ἄρθρον τῆς Β. Τσουδεροῦ μέ τίτλον «Βασανιστήρια κι ἀνθρώπινα δικαιώματα...» ἀναφέρεται τὸ Ἰσραήλ, μαζί μέ τή Ν. Ἀφρική καὶ τὴν Τουρκία, σάν χώρα ποὺ κακομεταχειρίζονται ὠρισμένους ἄλλοεθνεῖς κρατούμενους (4/10).

«Θεσσαλονίκη»

Οἱ Κύπριοι μποῦκοτάρησαν ἔκθεσι Ἰσραηλινῶν προϊόντων, ποὺ ἔγινε στὸ «Χίλτον» τῆς Λευκωσίας καὶ γιὰ τὴν ὁποία διαμαρτυρήθησαν τὸ σοσιαλιστικὸ καὶ τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα τῆς Κύπρου (7/10).

«Βῆμα»

Σὲ ἄρθρον τοῦ Γ. Ρωμαίου γιὰ τὸ διήμερον συμπόσιον τῆς Ρόδου γιὰ τίς σχέσεις τῶν Ἀραβικῶν καὶ Μεσογειακῶν χωρῶν ἀναφέρεται ὅτι: «Ἀναμφισβήτητα τὸ πιὸ ἐνδιαφέρον θέμα τοῦ Συμποσίου ἦταν ἡ στρατηγικὴ καὶ πολιτικὴ σημασία τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Δυστυχῶς ὁ καθηγητὴς κ. Ρόη Μακρίδης — συνεργάτης τοῦ «Βήματος» — ἀπὸ τοὺς πιὸ εἰδικούς σὲ θέματα στρατηγικῆς ἔκρινε ὅτι τὸ Συμπόσιον δέν ἦταν ἀντιπροσωπευτικὸ λόγω μὴ προσκλήσεως Ἰσραηλινῶν εἰδικῶν καὶ ἀποχώρησε» (12/10).

«Ἐλευθεροτυπία»

Δημοσιεύει ἐκθέσεις τοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ περὶ 200 ἐπισήμων καταγγελιῶν βαναύσου μεταχειρίσεως ἢ βασανισμοῦ Ἀράβων αἰχμαλώτων (12/10).

«Νέα»

Κανένα θέμα δέν προκύπτει γιὰ τὴ Σοβιετικὴ Κυβέρνησι ἀπὸ τὸ ὅτι στοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ 1980, στή Μόσχα, θά συμμετάσχουν τὸ Ἰσραήλ καὶ ἡ Χιλή, χώρες μέ τίς ὁποῖες ἡ Σοβ. Ἑνῶσις δέν διατηρεῖ διπλωματικές σχέσεις, δήλωσε Ρῶσος ἀρμόδιος (11/10).

«Ριζοσπάστης»

Ἡ Κ.Ε. τῆς «Ἑνῶσης Κομμουνιστικῆς Νεολαίας Ἰσραήλ» προσεκάλεσε τὸ Κ.Σ. τῆς ΚΝΕ στὸ 11ο Συνέδριόν της, ποὺ θά γίνη ἀπὸ 8 — 10 Δεκεμβρίου στὸ Ἰσραήλ (20/10).

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

*MOSHE DAYAN: STORIA DELLA MIA VITA (Μιλᾶνο 1977, ἐκδόσεις MON DADORI) Αὐτοβιογραφία τοῦ Μοσέ Νταγιάν, ποὺ ἔχει τὸ πλεονέκτημα νά προχωρῇ μέ ρυθμὸν μυθιστορήματος. «Τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ εἶναι καὶ ἡ νεανικὴ ἡλικία ἐνός λαοῦ ποὺ θέλει νά μείνῃ ὀρθίος, πάσῃ θυσίᾳ, ἐνός λαοῦ ποὺ ἀποτελεῖται, κατ'ἀνάγκην, ἀπὸ στρατιῶτες. Στρατιῶτες ποὺ εἶναι ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιὰ»

*MATT GOLAN: LES NEGOCIATIONS SECRETES DE HENRY KISSINGER Au PROCHE - ORIENT (Παρίσι 1977, ἐκδόσεις R. LAFFOND): Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἦταν ἐπὶ πολλοὺς μῆνες ἀπαγορευμένο ἀπὸ τὴν Ἰσραηλινὴ λιγοκρισία. Ἀποκαλύπτει τίς μυστικές πλευρές τῆς πολιτικῆς τοῦ Κίσσινγκερ μέ αὐστηρὴ στάσι τοῦ συγγραφέως ἀπέναντί του καὶ χωρὶς ἐπιείκεια γιὰ τοὺς Ἰσραηλινούς.

Ἀπό τή ζωή τῶν Κοινοτήτων

Ἐπιτακτικό καθήκον

Ἕνα ἀπό τά προβλήματα πού ἀπασχολεῖ συνεχῶς τήν Κοινότητα εἶναι καί ἡ εἴσπραξη τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν ὑποχρεώσεων τῶν μελῶν της. Ἐγινε μιά μεγάλη προσπάθεια γιά νά γίνει κατανοητό ἀπό τά μέλη μας ὅτι ἡ συνεργασία τους καί ἡ ἐγκαιρὴ ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεων των εἶναι ἀπαραίτητος γιά τήν ὁμαλὴ λειτουργία τῆς Κοινότητος. Διαπιστώσαμε μέ χαρὰ πὺς τό μεγαλύτερο ποσοστὸ τῶν ὁμοθρήσκων ἔδειξε κατανόηση καί προθυμία, πράγμα γιά τό ὁποῖο τοὺς εὐχαριστοῦμε θερμά.

Δυστυχῶς, ὅμως, ὑπάρχει μιά μικρὴ μερίδα μελῶν πού δείχνει μιά ἀδιαφορία λυπηρὴ. Εἰδικώτερα ἐκεῖνα τά μέλη πού ἀρνοῦνται νά ἐκπληρώσουν τίς ὑποχρεώσεις των μέ τῇ δικαιολογία ὅτι δέν συμφωνοῦν μέ τήν πολιτικὴ τῆς Κοινότητος ἢ διότι κάποιος ἢ κάποιοι τοῦ Δ.Σ. ἢ τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Κοινότητος δέν εἶναι τῆς ἀρεσκείας των. Ἀναρωτιόμαστε ἂν αὐτοὶ οἱ ὁμόθρησκοι δέν μποροῦν ἢ δέν θέλουν νά ἀντιληφθοῦν ὅτι ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως (ἐάν αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τους) δέν φέρει κανένα θετικὸ ἀποτέλεσμα παρὰ μόνον δυσκολίες γενικά στήν Κοινότητα.

Τό οἰοδήποτε Κ.Σ. εἶναι φυσικὸ νά μὴν ἔχη πάντα τήν ὁμόφωνη γνώμη ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ καί ἀλλοίμονο ἂν ὁ καθένας πού δέν συμφωνεῖ μέ τήν διοίκηση νά μὴ ἐκπληρώνη τίς ὑποχρεώσεις.

Μιά τέτοια τακτικὴ ἐκτός πού εἶναι ἀντίθετη πρὸς τό δημοκρατικὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας καί ἀδικη ἐναντι τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τῆς Κοινότητός μας, δημιουργεῖ ταυτόχρονα καί δυσარέσκειες πού σέ τελευταία ἀνάλυση ἀπογοητεύει κάθε ἐργαζόμενος γιά τήν Κοινότητα.

Εἴμαστε βέβαιοι πὺς ἔστω καί τήν τελευταία στιγμή θά ἀντιληφθοῦν πόσο λανθασμένη εἶναι ἡ τακτικὴ τους αὐτὴ καί θά σπεύσουν νά ἐκπληρώσουν τό καθήκον τους.

✱

Νέος Μαντρίχ νεολαίας ἀπὸ τό Ἰσραήλ

Ἀφίχθη ὁ μετακληθεὶς ἀπὸ τό Ἰσραήλ νέος Μαντρίχ Νεολαίας κ. Jacques Ferrara καί ἀνέλαβε τά καθήκοντά του.

Τό Κοινοτικό Συμβούλιο εἶναι πολὺ αἰσιόδοξο ὅτι στό πρόσωπο τοῦ κ. Ferrara ἡ Νεολαία μας θά βρεῖ τὸν ὁδηγό της πού θά τῇ βοηθήσει νά ἀκολουθήσει τό σωστὸ δρόμο γιά νά διατηρήσει τοὺς πατροπαρά-

Ἀναδιάρθρωση Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Κ.Ι.Σ

Μετά τήν ἀναδιάρθρωση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, πού ἔγινε στή συνεδρίασή του τῆς 20ῆς Ὀκτωβρίου, τό προεδρεῖο τοῦ Συμβουλίου συγκροτήθηκε ὡς ἀκολούθως:

Δανιήλ Ἰωσ. Ἀλχανάτης Πρόεδρος, Ἀλβέρτος Κόβο Ἀντιπρόεδρος, Ἰωσήφ Λόβιγγερ Ἀντιπρόεδρος, Μίνως Ἐλιέγερ Γεν. Γραμματεὺς, Ἰσαάκ Χατζῆς Γεν. Ταμίας, Σάββας Χαγουέλ Ἀναπλ. Γεν. Γραμματέα, Ἀλέξανδρος Ἀλκαλαΐ Ἀναπλ. Γεν. Ταμία.

δοτους δεσμούς της μέ τίς Ἑβραϊκὲς Παραδόσεις, νά τῆς ἐμνεύσει καί νά τονώσει τά αἰσθήματα ἀγάπης πρὸς τά Ἑβραϊκὰ ἰδεώδη, χωρὶς νά ἔλθῃ σέ σύγκρουση μέ τά σύγχρονα ρεύματα, τό πνεῦμα καί τίς ἐξελίξεις τῆς ἐποχῆς. Ἡ μόρφωση καί ἡ πείρα τοῦ κ. Φερράρα ἐγγυῶνται τήν ἐπιτυχία του. Ἡ Κοινότητα ζητάει ἀπὸ ὅλους ὅσους μποροῦν καί πρό παντός ἀπὸ τοὺς νέους νά βοηθήσουν τήν προσπάθειά του.

✱

Ὁ ἑορτασμὸς τῆς ἐθνικῆς ἐπετείου τῆς 28ῆς Ὀκτωβρίου

Ὁ ἑορτασμὸς τῆς 28ῆς Ὀκτωβρίου ἔγινε τήν Τετάρτη 26.10.1977 ὥρα 8 μ. μ. στό Κοινοτικό Κέντρο Ἀθηνῶν, συγχρόνως μέ τήν ἑναρξὴ λειτουργίας τοῦ Κοινοτικοῦ Κέντρου γιά τήν χειμερινή περίοδο 1977/78.

✱

Ἐναρξὴ λειτουργίας τῆς Ἑβραϊκῆς συλλογῆς

Τὴν Κυριακὴ 6 Νοεμβρίου 1977 ἔγινε ἡ ἑναρξὴ τῆς λειτουργίας τῆς **ΕΒΡΑΪΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ**, στήν ὁδὸ Μελιδῶνη 5, τοῦ πρώτου καί μοναδικοῦ στήν Ἑλλάδα Ἰδρύματος τοῦ εἶδους αὐτοῦ.

✱

Ἐνοικίαση τοῦ γ' ὀρόφου τοῦ ἀκινήτου τῆς ὁδοῦ Βησαρίωνος & Σίνα

Μετά ἀπὸ κοπιαστικὲς διαπραγματεύσεις ἐπῆλθε συμφωνία γιά τήν ἐνοικίαση τοῦ γ' ὀρόφου τοῦ ἀποκτηθέντος πρόσφατα ἀπὸ κοινοῦ μέ τό ΚΙΣ καί τίς

♦ *Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 15*

Η ΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΜΗ - ΕΒΡΑΙΩΝ ΣΤΗΝ ΙΟΥΔΑΪΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Οι σχέσεις τῶν Ἑβραίων μέ τούς μή - Ἑβραίους στήν καθημερινή ζωή

Τό θέμα πού θά διαπραγματευθοῦμε σ' αὐτή τή σειρά τῶν ἀρθρῶν διδασκαλία εἶναι ἡ Ἰουδαϊκή καί ἀντίληψη γιά τόν μή - Ἑβραῖο, ὅπως αὐτή παρουσιάζεται μέσα ἀπό τά κείμενα τῆς Ἑβραϊκῆς Βίβλου καί, κυρίως, ὅπως αὐτή ἐπεξηγεῖται καί διδάσκεται ἀπό τούς Σοφούς νομοδιδάσκαλους τοῦ Ταλμούδ καί τήν ἐν γένει ραββινική λογοτεχνία.

Πρίν ἀρχίσουμε τήν ἀνάπτυξη τοῦ θέματος εἶναι ἀπαραίτητο νά ἐξηγήσουμε μέ δύο λόγια, τί ἦταν ἐκεῖνο πού μᾶς ὥθησε νά διαπραγματευθοῦμε τήν περί μή - Ἑβραίου διδασκαλία τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ.

Ὁ 20ός αἰώνας, στόν ὁποῖο συνηθίζουμε νά ἀπονέμουμε τό δάφνινο στεφάνι τοῦ φωτός καί τοῦ πολιτισμοῦ, διανύει, δυστυχῶς, τό τελευταῖο τέταρτο τοῦ βίου του σέρνοντας πίσω του τόν πικρό πόνο τῆς ἀπογοητεύσεως γιά τόν κάθε εἰλικρινῆ ἐραστή τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἀλήθειες, πού ὁ καθένας μας πίστεψε ὅτι εἶχαν ἀπό πολλοῦ καταστεῖ κτῆμα τῆς πνευματικῆς κληρονομίας ὅλης τῆς πολιτισμένης ἀνθρωπότητος, τίθενται καί πάλι ὑπό ἀμφισβήτηση. Οἱ μισαλλόδοχοι τοῦ παρελθόντος, πού ὅλοι εἶχαμε πιστέψει ὅτι εἶχαν ἐκλείψει, γιορτάζουν περιχαρεῖς τή νεκρανάστασή τους.

Περισσότερο ἀπό ὅλους, οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἐκεῖνοι πού πλήττονται σφοδρότερα ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς νέας ὀπισθοδρόμησης τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ ἀντισιμιτισμός ξανασηκώνει ἀπειλητικά τό κεφάλι του καί τά γεγονότα κι οἱ ἐμπειρίες τοῦ πρόσφατου παρελθόντος, παγκοσμίως, ἀποδεικνύουν ὅτι μιά μερίδα ἀνθρώπων δέν ἔχουν ἀκόμη γιатреυτεῖ ἀπό ἐκείνη τήν κοινωνικό - πάθολογική ἀσθένεια πού τόσο ἐπιτυχῶς ἀποκάλεσε, ἐδῶ καί ἑκατο - πενήντα περίπου χρόνια, ὁ **Λέων Πίνσκερ** ὡς «ἐβραιοφοβία». Πάλι προβάλλεται ὁ ... «ἐβραϊκός κίνδυνος» πού ἀπειλεῖ τήν Οἰκουμένη. Κάθε τι στραβό καί ἀνάποδο, ἀποδίδεται στά «ὑπουλα καί καταχθόνια σχέδια τῆς ἐβραϊκῆς κεφαλαιοκρατίας», «τῆς ἰσραηλινῆς ἀποικιοκρατίας» καί τοῦ «σιωνιστικοῦ ρατσισμοῦ».

Ἐξ αἰτίας τῆς στενῆς συγγένειας ἢ μᾶλλον τῆς ταυτότητος τῶν ἐθνῶν: λαός, ἔθνος, θρησκεία πού ὑ-

πάρχει στόν Ἑβραϊσμό, δέν ἦταν δυνατόν νά μή στραφοῦν τά φαρμακερά βέλη τοῦ ἀντισιμιτισμοῦ καί κατά τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καί τῶν ἱερῶν βιβλίων του, κυρίως δέ κατά τοῦ Ταλμούδ.

Ὅπως καί κατά τό παρελθόν, ἔτσι καί σήμερα ἡ προκατειλημμένη ἀμάθεια σπεύδει πάντοτε νά «ἀνακαλύψει» στό Ταλμούδ καί στίς ἀρχαῖες διδασκαλίες τῶν Ραββίνων τήν πηγή καί τή ρίζα κάθε κακοῦ, γιά τό ὁποῖο κατηγοροῦνται κατά καιρούς οἱ Ἑβραῖοι. Αὐτή ἡ μέθοδος εἶναι, ἄλλωστε, προσοδοφόρος. Καί τοῦτο γιὰτί ἀκόμα καί ἄτομα πού διάκινται εὐνοϊκά πρὸς τούς Ἑβραίους, μή ἔχοντας τίς γνώσεις νά ἀντικρούσουν ἢ νά διαψεύσουν αὐτές τίς κατηγορίες - μιά κι' ἀφοροῦν ἓνα τόσο μακρινό καί ἄγνωστο γι' αὐτούς κείμενο, καταντοῦν, τελικά, εὐκολη λεία τῶν διασπορέων τοῦ μίσους.

Φράσεις ὅπως: «τό Ταλμούδ διδάσκει τόν Ἑβραῖο νά μισεῖ καί νά περιφρονεῖ τούς Χριστιανούς», «νά θεωρεῖ αὐτούς ὡς κατώτερα ἀνθρώπινα πλάσματα», «τό Ταλμούδ διδάσκει καί προάγει τίς φυλετικές διακρίσεις» καί πλῆθος ἄλλων διεστρεβλωμένων ἐννοιῶν ἀπό κατ' ἐπιλογή φράσεις, ἔχουν καταστεῖ ἀναπόσπαστο τμήμα τοῦ ὑβρεολογίου τῶν συγχρόνων ἀντισιμιτικῶν ἐκδόσεων (πού πάντα θέλουν νά θεωροῦνται «ἐπιστημονικές»!!!).

Ὅσον ἀφορᾷ τήν ἱστορία τοῦ Ταλμούδ, ἀπό τῆς ἐμφανίσεώς του στόν κόσμο, ὑπῆρξε πάντα ὁ στόχος ἀναρίθμητων κακόβουλων καί ἀνεύθυνων ἐπιθέσεων. Ὁ Emmanuel Deutch ἔγραψε τό 1867:

♦ «Τό Ταλμούδ εἶχε τήν ἴδια μοῖρα μέ τόν Ἑβραῖο. Ἐχει ἀπαγορευθεῖ καί ἐξορισθεῖ καί ἔχει, ἐπανειλημμένως, παραδοθεῖ στίς φλόγες τῆς ἀμάθειας καί τῆς μισαλλοδοξίας. Βασιλεῖς

Κεφ. δεῦτερον

עַל כָּל אֲשֶׁר לֵאמֹר הָיָה לְיִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
וְעַל כָּל אֲשֶׁר לֵאמֹר הָיָה לְיִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
וְעַל כָּל אֲשֶׁר לֵאמֹר הָיָה לְיִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
וְעַל כָּל אֲשֶׁר לֵאמֹר הָיָה לְיִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
וְעַל כָּל אֲשֶׁר לֵאמֹר הָיָה לְיִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

21 Οὗτος ἔλεγεν· Δέν εἶσαι ὑποχρεωμένος νά περαιοῦς τό ἔργον, ἀλλ' οὐδέ εἶσαι ἐλεύθερος νά παραιτηθῇς τούτου· ἐάν ἐμελέτησας πολὺν Νόμον, θά δοθῇ εἰς σέ μισθὸς πολὺς· διότι (εἶναι) πιστὸς ὁ Ἐργοδότης σου, ὅστις θά ἀποτίσῃ εἰς σέ τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἐργασίας σου· καὶ γίνωσκε ὅτι ἡ παροχὴ τῆς ἀμοιβῆς τῶν δικαίων (θα γίνῃ) ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ.

21. ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ κυριολ., ἐν τῇ ἐρχομένῃ μέλλοντι.

καί αὐτοκράτορες, ἱεράρχες καί ἀντι - ἱεράρχες συναγωνίσθησαν μεταξύ τους στή διατύπωση ἀναθεμάτων ἐναντίον του, καί στήν ἐκδοση διαταγμάτων γιά τήν κατάσχεση καί τήν καταστροφή τοῦ ταλαίπωρου αὐτοῦ ἔργου».

Ὑπάρχουν Διακρίσεις στόν Ἰουδαϊσμό;

Στόχος τοῦ ἄρθρου μας εἶναι νά ἀνασκευάσουμε αὐτές τίς κακόβουλες συκοφαντίες, παραθέτοντας μερικές χαρακτηριστικές διδασκαλίες τοῦ Ταλμούδ, αὐτό τό μνημειῶδες ἔργο τῆς Ἑβραϊκῆς διανόησης, πού ἀφοροῦν τίς ἀντιλήψεις καί τίς θέσεις τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ σέ ὅτι ἀφορᾷ τίς σχέσεις μας μέ τόν μή - Ἑβραϊκό κόσμο.

Θά ξεκινήσουμε κάνοντας μιά γενική παρατήρηση: Στή Βίβλο καί γενικά στήν Ἰουδαϊκή νομολογία, συναντοῦμε ὀρισμένες διατάξεις πού ἀπό πρώτη ὄψη μποροῦν νά θεωρηθοῦν ὅτι διακρίνουν καί ξεχωρίζουν μεταξύ τοῦ Ἑβραίου καί τοῦ μή - Ἑβραίου, καί νά δημιουργήσουν ἔτσι τήν ἐντύπωση ὅτι ὁ Ἰουδαϊσμός, πράγματι, ξεχωρίζει καί θεωρεῖ τόν μή - Ἑβραῖο σάν ἄνθρωπο κατώτερο. Τό Ἰουδαϊκό δίκαιο π.χ., δέν ἀποδέχεται σέ πολλές περιπτώσεις τή μαρτυρία τοῦ μή - Ἑβραίου γιά ζητήματα τῆς ἀπόλυτης δικαιοδοσίας του, δηλαδή, ἐπί θεμάτων θρησκευτικῶν, (λ.χ. σάν μάρτυρες τῆς ἱεροτελετῆς τοῦ γάμου). Σ' αὐτές τίς περιπτώσεις μόνο ὁ Ἑβραῖος ἔχει τό δικαίωμα νά καταθέσει ἐνώπιον τοῦ **Μπέθ - Ντίν**, τοῦ Ἰουδαϊκοῦ θρησκευτικοῦ δικαστηρίου.

Μπορεῖ μιά παρόμοια διάταξη νά σημαίνει ὅτι ὁ Ἰουδαϊσμός, πράγματι, ἀμφιβάλλει γιά τή φιλαλήθεια τοῦ μή - Ἑβραίου; Μήπως, ὁ Ἰουδαϊκός νόμος θεωρεῖ τόν μή - Ἑβραῖο σάν ἄτομο κατώτερης ὑποστάσεως καί τιμιότητας; Ἐνα παρόμοιο συμπέρασμα εἶναι τελείως ἀνυπόστατο καί εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετο μέ τήν Ἰουδαϊκή ἀντίληψη, περί τῆς ἰσότητος ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἐξήγηση εἶναι ἀπλή: ὅπως γιά τήν τέλεση μιᾶς θρησκευτικῆς λειτουργίας ἀπαιτεῖται, σύμφωνα μέ τόν Ἰουδαϊκό νόμο, ἡ παρουσία δέκα (10) ἐνήλικων Ἑβραίων ἀνδρῶν, (οὔτε καί ἡ Ἑβραία γυναίκα δέν μπορεῖ νά ὑπολογισθεῖ γιά τή συμπλήρωση αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ, τοῦ Μινιάν), ἔτσι κι ἕνα Ἑβραϊκό θρησκευτικό δικαστήριο, πού συνεδριάζει ἐπί θρησκευτικῶν ζητημάτων, ἀποδέχεται μόνο τή μαρτυρία ἐκείνη πού προέρχεται ἀπό ἕναν Ἑβραῖο μάρτυρα.

Παρόμοιες διατάξεις δέν πρέπει νά μᾶς ξενίζουν. Ὅλα τά Συντάγματα, ἀκόμη καί πιό προοδευτικῶν κρατῶν, ἔχουν κάποια διάταξη πού ὀρίζει ὅτι στίς κοινοβουλευτικές ἐκλογές, ἢ ἄλλες ἐπίσημες ἐκλογές, δικαίωμα ψήφου **ἔχουν μόνο οἱ πολῖτες τοῦ κράτους**. Ἀντιθέτως, οἱ ξένοι ὑπήκοοι, ἄσχετα ἀπό τό χρόνο πού ζοῦν σέ ἐκείνη τή χώρα, δέν ἔχουν δικαίωμα ψήφου.

Οἱ διάφοροι συνταγματικοί χάρτες δέν κρίνουν ἐδῶ τήν καταλληλότητα ἢ τή μή καταλληλότητα τῶν διαφόρων ἀλλοδαπῶν. Ἀπό τή φύση τῶν πραγμάτων δέν γίνεται ἡ ψήφος τους ἀποδεκτή. Μέ τό αὐτό ἀκριβῶς πνεῦμα καί τό Ἰουδαϊκό δίκαιο δέν μπορεῖ, ἀπό

τή φύση του, νά δεχτεῖ τήν μαρτυρία ἐνός ἀλλόθρησκου.

Ἠθικοὶ Κανόνες πού διέπουν τίς Σχέσεις μας μέ τούς μή - Ἑβραίους

Ὅταν μιλάμε γιά τήν περί μή - Ἑβραίου διδασκαλία τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ἔρχεται αὐτομάτως στό νοῦ ἐκεῖνος ὁ περίφημος Βιβλικός στίχος τοῦ Λευϊτικοῦ (19:18), τοῦ **«ἀγάπα τόν πλησίον σου ὡς σεαυτόν»** πού, δίκαια, ἔχει χαρακτηριθεῖ ἀπό τόν μέγα Ραββί Ἀκιβά, ὡς «χρυσός κανόνας τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ». Ὁ Samson Raphael Hirsch, μέγας ραββῖνος καί λόγιος τοῦ περασμένου αἰῶνα, διακήρυξε ἀπερίφραστα ὅτι, ἡ πρὸς τόν «πλησίον» ἀγάπη ἀποτελεῖ τήν «προϋπόθεση γιά ἕναν καλό Ἑβραῖο». Ὁ δέ Herman Cohen, διακεκριμένος Γερμανός φιλόσοφος (1842 — 1918), θεωρεῖ τήν πρὸς τόν «πλησίον» ἀγάπη, «πρωταρχική ἀπαίτηση τοῦ Ἰουδαϊκοῦ μονοθεϊσμοῦ».

Αὐτή ἡ οἰκουμενική ἀντίληψη γιά τόν πλησίον, ἀπορρέει ἀπό τίς διδασκαλίες τῶν ἀρχαίων Ραββίνων, οἱ ὁποῖοι σχολιάζοντες τή Βιβλική ἀφήγηση τῆς «καθ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν τοῦ Θεοῦ» δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου, διακήρυξαν πῶς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἴσοι. Ὅλοι εἴμαστε τά δημιουργήματα τοῦ Ἐνός καί Μοναδικοῦ Θεοῦ. Σέ ἕνα πολύ ὠραῖο **Μιντράς** διαβάζουμε ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀπόγονοι τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ, ὥστε κανένας νά μή μπορεῖ νά καυχηθεῖ γιά τήν δῆθεν «εὐγενέστερη» καταγωγή του.

Στήν περί τιμιότητος διδασκαλία τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ διαβάζουμε στό Ταλμούδ (Πραγματεία Shabat 31) ὅτι, ὅταν ἕνα ἄτομο παρουσιάζεται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ **Μπαολάμ Ἀμπά** (στόν κόσμο τοῦ μέλλοντος), τό πρῶτο ἐρώτημα πού τοῦ τίθεται εἶναι: «ὕπῃρξες ἐντιμος καί εὐθύς σ' ὄλες τίς συναλλαγές σου;». Αὐτή δέ ἡ τιμιότητα πού ἀναφέρεται ἐδῶ, ἀφορᾷ τόσο τίς συναλλαγές μας μέ Ἑβραίους ὅσο καί μέ μή Ἑβραίους. Σέ κάποιο ἄλλο σημεῖο πάλι διαβάζουμε: «Εἴτε τό ναί σου, νά εἶναι ναί ἀληθινό, καί τό ὄχι σου, νά εἶναι ὄχι ἀληθινό». Ἐκεῖνο πού σκέπτεσαι δέν πρέπει ποτέ νά ἀντιφάσκει μ' ἐκεῖνο πού λέγεις. Στήν Πραγματεία Baba — Metzia διαβάζουμε: «Ἐκεῖνος πού τιμώρησε τή γενιά τοῦ Πύργου τῆς Βαβέλ καί τή γενιά τοῦ Κατακλυσμοῦ, τιμωρεῖ ὅποιον δέν τηρεῖ τό λόγο του». Καί ἡ παραμικρότερη ἀπομάκρυνση ἀπό τά λόγια μας, θεωρεῖται σάν ἐνδειξη ἀνειλικρίνειας.

Τουναντίον, στήν Πραγματεία Makkot (24A) διαβάζουμε ὅτι εἶναι ἀξιέπαινος ἐκεῖνος πού παραμένει πιστός, ἀκόμη καί πρὸς τή μή ἐκφρασθεῖσα γνώμη του. Ἀναφέρεται δέ τό ἐξῆς περιστατικό μέ κάποιο Σοφό, πού πουλοῦσε ἕνα ἀντικείμενο. Ἐνας περαστικός πού τό εἶδε τοῦ ἔκανε μιά προσφορά. Ἐκείνη τή στιγμή, ὅμως, ὁ διδάσκαλος ἦταν ἀπασχολημένος μέ κάποιο ἄλλο πρόσωπο (ἢ ὅπως ἄλλοι ὑποστηρίζουν προσεύχονταν) καί δέν ἀπάντησε. Ὁ ἐπίδοξος ἀγοραστής πίστεψε ὅτι ἡ προσφορά ἦταν χαμηλή καί αὔξησε τό ποσό. Τελικά, ὁ Σοφός ἐκεῖνος τοῦ ἐπώλησε τό ἀντικείμενο μέ τήν τιμή τῆς ἀρχικῆς προσφορᾶς, λέγοντας ὅτι «ἤδη εἶχε ἀποφασίσει νά δεχθεῖ τήν πρώτη προσφορά».

Κανόνες πού Διέπουν τίσ Συναλλαγές μας μέ τόν μή Έβραϊο

Όπως απαγορεύεται νά εξαπατήσουμε έναν Έβραϊο κατά τήν αγορά ή τήν πώληση ενός αντικειμένου, τό ίδιο γίνεται καί γιά τόν μή Έβραϊο. Σχετικά μ' αυτόν τόν κανόνα ο Μαϊμονίδης γράφει στόν περίφημο Κώδικά του, **Μισνέ Τορά**, ότι απαγορεύεται νά παρουσιάζουμε ένα αντικείμενο κατά τέτοιο τρόπο πού νά δημιουργεί έσφαλμένες έντυπώσεις σέ ότι αφορά τίσ ιδιότητές του ή τήν ποιότητά του.

Στό Ταλμούδ (Baba — Bathra, 88a) διαβάζουμε: 'Απαγορεύεται ή κλοπή καί τοῦ πλέον άσήμαντου αντικειμένου ή ή κατακράτηση ενός αντικειμένου, είτε αυτό ανήκει σ' έναν Έβραϊο είτε σέ μή Έβραϊο. Παρομοίως, απαγορεύεται ή συναλλαγή μέ πρόσωπο πού εἶναι ὑποπτος κλοπής, καθώς καί ή αγορά οἰουδήποτε κλοπιμαίου (B. K. 118b). Στήν Πραγματεία B. Bathra (113b), εξάλλου, αναφέρεται πώς ή φοροδιαφυγή ή οποιαδήποτε άλλη κατακράτηση ὀφειλῶν πρὸς τό κράτος θεωρεῖται κλοπή. Όταν δέ τό Ταλμούδ ὁμιλεῖ ἐδῶ περί κράτους, δέν αναφέρεται μόνο στό Έβραϊκό κράτος (πού ἄλλωστε τότε εἶχε ἤδη καταλυθεῖ), ἀλλά σέ ἕνα οἰοδήποτε κράτος.

Σ' ὅλη τή Ραββινική διδασκαλία τονίζεται ιδιαίτερα ή λεπτομερής τήρηση τῶν νόμων τοῦ Λευϊτικοῦ (19 : 35 — 36) καί τοῦ Δευτερονομίου γιά βάρη καί σταθμά ἀκριβείας. Σύμφωνα δέ μέ τόν Μαϊμονίδη, γιά τόν ἔνοχο παρομοίων παραβάσεων καί ἀδικημάτων ὁμιλεῖ τό ἐδάφιο τοῦ Δευτερονομίου (25 : 16): «Καί πάντες οἱ πράττοντες ταῦτα, πάντες οἱ πράττοντες ἀδικίαν, εἶναι βδέλυγμα εἰς Κύριον τόν Θεόν σου.»

Τό Ταλμούδ δέν καταδικάζει μόνο τήν κλοπή περιουσίας, ἀλλά καί τήν «κλοπή τῆς σκέψης», **Γκενεβάτ Ντάατ**, είτε ενός Έβραίου είτε ενός μή Έβραίου. Κί αυτή ή κλοπή τῆς σκέψης ἀντιμετωπίζεται μέ τόση εὐρύτητα ὥστε φτάνει μέχρι τήν παραπλάνηση. Συγκεκριμένα αναφέρεται τό ἐξῆς χαρακτηριστικό ἐπεισόδιο: Κάποιος νομοδιδάσκαλος παρατήρησε τόν ὑπῆρέτη του διότι ἔδωσε σέ ἕναν μή Έβραϊο κοτόπουλο **Ταρέφ** λεγοντάς του ότι ἦταν **Κασσέρ**. Φυσικά γιά τόν μή Έβραϊο δέν ὑπῆρχε καμμία διαφορά. Ὁ ὑπῆρέτης ὅμως παρατηρήθηκε ἐπειδή δημιούργησε στόν παραλήπτη τήν ἐσφαλμένη ἐντύπωση ότι τό κοτόπουλο ἦταν Κασσέρ.

Τό Ταλμούδ ἀσχολεῖται ἐκτενῶς μέ τήν ἐνσυνείδητη ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ δανειζόμενου πρὸς τόν δανειστή, τοῦ ὑπαλλήλου ἀπέναντι τοῦ ἐργοδότη, καθώς καί τοῦ ἐργοδότη ἀπέναντι τοῦ ὑπαλλήλου, κλπ. Ἀπό τό πλούσιο ὕλικό θά σταχυολογήσουμε δύο - τρία χαρακτηριστικά παραδείγματα.

Ἡ καταβολή τῶν ὀφειλῶν καί ή ἐξόφληση τοῦ χρέους δέν ἀποτελεῖ μόνο νομική ὑποχρέωση τοῦ ὀφειλέτη, ἀλλά καί θρησκευτική ὑποχρέωση, (Arachin, 22a). Όπως ὁ ἐργοδότης δέν πρέπει νά κατακρατεῖ ότι ανήκει ή ότι δικαιούται ὁ ὑπάλληλος, ἔτσι καί ὁ τελευταῖος πρέπει νά διαθέτει ὅλες του τίσ δυνάμεις κι ὅλη του τήν ἐνεργητικότητα (παραγωγικότητα) του στήν ὑπηρεσία τοῦ ἀφεντικοῦ του. Στό περίφημο **Περκέ Ἀβότ** (Κεφάλαια τῶν Πατέρων, 2 : 17) διαβά-

Ἀπό τή ζωή τῶν Κοινοτήτων

♦ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 13

Κοινότητες Βόλου — Χαλκίδος γ' ὁρόφου τοῦ ἀκινήτου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βησαρίωνος ἀριθ. 6 καί Σίνα, στήν Ἀγροτική Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ὑπό συμφέροντας ὄρους.

Ὑποτροφίες τοῦ Memorial Foundation for Jewish Culture

Τό ἴδρυμα Memorial Foundation for Jewish Culture, πού ἐδρεύει στήν Νέα Ὑόρκη ἐξήγγειλε τά ἐτήσια προγράμμά του ὑποτροφιῶν γιά ἑβραϊκές σπουδές καί γιά Κοινοτικές ὑπηρεσίες. Οἱ σκοποὶ τῶν προγραμμάτων αὐτῶν εἶναι οἱ ἀκόλουθοι:

➡ Νά βοηθήσουν τά άτομα, πού ἔχουν τά προσόντα νά ἐκπαιδευτοῦν γιά μιά σταδιοδρομία στή Ραββινική, Έβραϊκή ἐκπαίδευση, σά στελέχη γιά Κοινοτικές Ὑπηρεσίες ή σάν θρησκευτικοὶ λειτουργοί (π.χ. Σοχετίμ, Μοελίμ) σέ Ἰσραηλιτικές Κοινότητες τῆς Διασπορᾶς, πού ἔχουν ἀνάγκη αὐτοῦ τοῦ προσωπικοῦ.

➡ Νά βοηθήσουν προικισμένα άτομα νά κάνουν φιλολογικές ή καλλιτεχνικές μελέτες στό χῶρο τῆς ἑβραϊκῆς ἐκπαίδευσης, πού θά συμβάλουν πολύ στήν κατανόηση, διατήρηση, ἐξύψωση καί μετάδοση τῆς ἑβραϊκῆς κουλτούρας. Οἱ ὑποτροφίες δίνονται γιά τήν ἐτοιμασία μελετῶν, ὄχι γιά τή δημοσίευση καί τή διανομή τους.

➡ Νά βοηθήσουν στήν ἐκπαίδευση ἀτόμων πού προορίζονται νά σταδιοδρομήσουν στά ἑβραϊκά γράμματα καί σέ ἔρευνες ἑβραϊκοῦ περιεχομένου, καθώς καί σέ ἡγετικές θέσεις θρησκευτικές, ἐκπαιδευτικές καί κοινοτικές.

♦ Τό ποσό τῆς ὑποτροφίας πού χορηγεῖται, ἐξαρτᾶται ἀπό τήν χώρα πού θά ἐκπαιδευτεῖ ὁ σπουδαστής καί ἀπό ἄλλους παράγοντες. Ἡ διαδικασία ἐπιλογῆς τῶν ὑποτρόφων γίνεται ἀπό εἰδική Ἐπιτροπή τοῦ Memorial Foundation. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι θά πρέπει νά ὑποβάλουν τίσ αἰτήσεις τους ἀπ' εὐθείας στό Memorial Foundation, ἀπό ὅπου μποροῦν νά ἔχουν καί κάθε ἄλλη πληροφορία γιά τό Πρόγραμμα Ὑποτροφιῶν.

Ἡ διεύθυνση τοῦ Ἰδρύματος εἶναι: Memorial Foundation for Jewish Culture, 15 East 26th Street, New York, N. Y. 10010, U.S.A.

ζουμε: «Νά εἶναι ή περιουσία τοῦ συνανθρώπου προσφιλῆς σέ σένα, ὅπως εἶναι ή δική σου». Μέ τό ἴδιο πνεῦμα μιλάει καί ὁ Ραββί Ἐλεαζάρ, πάλι στό Περκέ Ἀβότ: «Νά εἶναι ή τιμή τοῦ συνανθρώπου σου προσφιλῆς σέ σένα, ὅπως εἶναι ή δική σου». Αὐτή ή τελευταία δήλωση, δέν εἶναι παρά μιά παραλλαγή τοῦ Βιβλικοῦ ἀποφθέγματος, τοῦ «ἀγάπα τόν πλησίον σου ὡς σεαυτόν».

Η.Σ.

Η ΓΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΙΑΣ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ Ἡ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ;

(Συνοπτική Θεώρησης τῆς Ἀραβοϊσραηλινῆς διενέξεως)

Ἀναδημοσιεύεται ἀπὸ τὴ μηνιαία ἔκδοσις τοῦ Ἀρχηγείου Στρατοῦ «Στρατιωτικὴ Ἐπιθεώρηση» (Ἀπριλίου 1977)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΩΝ 6 ΗΜΕΡΩΝ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

6. ΙΟΥΝΙΟΣ 1967 ΜΕΧΡΙΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1973

Ἡ φιλοδοξία τοῦ Συνταγματάρχου Νάσερ καὶ ἡ ἀποτυχία του ὅπως ἐπιλύσῃ τὰ χρονίζοντα κοινωνικά, πολιτιστικά καὶ οἰκονομικά προβλήματα τοῦ λαοῦ του ὠδήγησαν μοιραίως, ἐκτός τῶν ἄλλων αἰτίων, εἰς τὴν τρίτην αἱματηρὰν διένεξιν μεταξύ Ἀράβων καὶ Ἰσραηλινῶν ἀπὸ τοῦ 1948. Ἡ ἔκβασις τοῦ πολέμου τούτου ὑπῆρξε θριαμβευτικὴ διὰ τὴν μίαν πλευράν καὶ ἀπαγοητευτικὴ διὰ τὴν ἑτέραν. Τό Ἰσραήλ χρησιμοποιοῦν εὐκαμπτον καὶ κεραυνοβόλον τακτικὴν ἐπέτυχε τεράστια στρατηγικά ὀφέλη εἰς βάρος τῶν Ἀράβων. Ἴσως τοῦτο νὰ ὀφείλεται εἰς ὑπερεκτίμησιν ὑπὸ τῶν Ἀράβων τοῦ παράγοντος τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἐμφύχου δυναμικοῦ ἢ τῶν τακτικῶν πλεονεκτημάτων τῆς τοπογραφικῆς διατάξεως τῶν Ἐνόπλων τῶν Δυνάμεων. Πράγματι, ἡ περικύκλωσις τοῦ Ἰσραήλ ὑπὸ τῶν χαλυβδίνων Ἀραβικῶν χειρῶν ἦτο ἀπόλυτος. Πρὸς βορρᾶν, ὁ Λίβανος παρέτασσε τακτικὰς δυνάμεις ἐκ 12.000 ἀνδρῶν, 80 ἄρμάτων μάχης καὶ 18 μαχητικῶν ἀεροσκαφῶν. Εἰς τὸν Βόρειον τομέα τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου, ἡ Συρία διέθετε 50.000 ἀνδρας, 400 ἄρματα μάχης καὶ 120 μαχητικὰ ἀεροσκάφη. Εἰς τὸν Νότιον τομέα τοῦ Ἀνατολικοῦ μετώπου ὁ Ἰορδανικὸς στρατὸς παρέτασσε 50.000 ἀνδρας, 200 ἄρματα μάχης καὶ 40 μαχητικὰ ἀεροσκάφη. Δυστυχῶς, τέλος, εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Σινᾶ ἐκυριάρχει ἡ Αἴγυπτος μέ 240.000 ἀνδρας, 1.200 ἄρματα μάχης καὶ 450 μαχητικὰ ἀεροσκάφη. Ἐναντι τῶν δυνάμεων τούτων τό Ἰσραήλ παρέτασσε, ἐν ἐπιστρατεύσει,

264.000 ἀνδρας, 800 ἄρματα μάχης καὶ 300 ἀεροσκάφη(*). Ἡ δυσαναλογία καθίσταται ἔτι ἐκδηλος ἐάν εἰς τὴν Ἀραβικὴν πλευράν συνυπολογισθοῦν αἱ ἐνισχύσεις τῶν Παλαιστινίων ἀνταρτῶν, ὡς καὶ αἱ παρασχεθεῖσαι ὑπὸ τῆς Ἀλγερίας, τοῦ Ἰράκ, καὶ τῶν λοιπῶν Ἀραβικῶν κρατῶν τοιαῦται εἴτε εἰς ἔμψυχον ὑλικόν, εἴτε εἰς ἄψυχον, εἴτε, τέλος, εἰς οἰκονομικὴν βοήθειαν.

Ἡ συμφωνία τῆς 30ῆς Μαΐου 1967 μεταξύ Νάσερ καὶ Χουσεΐν καὶ ἡ ἀνάληψις τῆς διοικήσεως τοῦ συνόλου τῶν δυνάμεων ὑπὸ Αἰγυπτίου στρατηγοῦ ἔδωσαν τὴν χαριστικὴν βολὴν εἰς τὴν προσπάθειαν τῶν Ἰσραηλινῶν ὅπως ἐπιτευχθῇ, ἔστω καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν, μία πολιτικὴ λύσις. Πράγματι ὁ ἀπὸ μὴνός ἀσφυκτικὸς κλοιὸς πέριξ τοῦ Ἰσραήλ εἶχε θέσει σωρείαν ἐρωτημάτων τόσον πρὸ τοῦ λαοῦ ὅσον καὶ πρὸ τῶν ἡγετῶν του. Διὰ τῆς καταλήψεως τοῦ Σάρμ — Ἐλ — Σείχ οἱ Αἰγύπτιοι ἐπέβαλον νέκρωσιν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἐϊλάτ. Ἀπασαι αἱ προσπάθειαι τῶν ναυτικῶν ἐθνῶν ὅπως τὰ στενά τοῦ Τιράν παραμείνουν ἐλεύθερα διὰ τὴν ναυσιπλοίαν προσέκρουσαν ἐπὶ τῆς κατηγορηματικῆς ἀρνήσεως τῆς Αἰγύπτου. Ὁ τρόπος ἐξ ἄλλου μέ τὸν ὁποῖον κυριολεκτικῶς ἐξεδιώχθησαν οἱ κυανόκρανοι παρατηρηταί, ὡς καὶ ἡ ταχύτης μετὰ τῆς ὁποίας ἀπεχώρησαν ἐξ ἀπασῶν τῶν καιρίων θεσεῶν των, δέν θὰ πρέπει νὰ κατέλιπον ἀμφιβολίας εἰς τὴν Ἰσραηλινὴν κυβέρνησιν ἐπὶ τοῦ ἐάν καὶ κατὰ πόσον θὰ ἠδύνατο ὁ ΟΗΕ νὰ ἐπιβάλῃ μίαν πολιτικὴν λύσιν.

Ἡ κατάστασις ἦτο ἤδη βεβαρυμένη διὰ τό Ἰσραήλ. Μέ τό μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἐπιστρατευμένου, αἱ οἰκονομικαὶ ἐπιπτώσεις τοῦ συνεχιζομένου ἀδιεξόδου θὰ ἦσαν βαρεῖαι. Ἀναμονὴ ἐξ, ἄλλου, μεσολαβητικῆς προσπάθειας ἐκ μέρους οἰουδήποτε ἔθνους θὰ συνεπήγετο ἀπλῶς παράτασιν τῆς ἐκκρεμότητος καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἐπίλυσιν ταύτης. Οὕτω, τό κοχλάζον ἠφαίστειον ἔπρεπε νὰ ἐκραγῇ καὶ ἐξερράγῃ!

Τό ἔναυσμα τῆς συγκρούσεως ἔδωσε μία πληροφορία, κατὰ τὴν ὁποίαν τό Ἰσραήλ συνεκέντρωνε στρατεύματα εἰς τὰ ΒΑ σύνορά του μέ σκοπὸν νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Συρίας. Ἡ πληροφορία αὕτη μεταδοθεῖσα τὰς ἀρχὰς Μαΐου ἦτο καθ' ὁλοκληρίαν ψευδής, προσέφερεν ὅμως ἱκανοποιητικὴν δικαιολογίαν εἰς τὸν Συνταγματάρχην Νάσερ ὅπως θέσῃ εἰς κατάστασιν συναγερμοῦ τὰ στρατεύματα τοῦ Σινᾶ καὶ προβῇ εἰς γενικὴν κινητοποίησιν τοῦ ἐνόπλου δυναμικοῦ τῆς χώρας του. Κατόπιν τούτου, τὰ γεγονότα ἐπηκολούθησαν μέ ταχύτητα ἀλυσσώτης ἀντιδράσεως. Ἡ ἐκδίωξις τῶν παρατηρητῶν ΟΗΕ, ὁ ἀποκλεισμός τῶν στενῶν τοῦ Τιράν, ἡ ὑπογραφή τοῦ συμφώνου Νάσερ — Χουσεΐν, ἡ ἀνάληψις τῆς Ἀνωτάτης Διοικήσεως τῶν Αἰγυπτιακῶν καὶ Ἰορδανικῶν στρατευμάτων ὑπὸ τοῦ Στρατηγοῦ Ριάντ καὶ ἡ εἴσοδος Ἰρακινῶν ἐνισχύσεων εἰς τὴν Ἰορδανίαν, πάντα ταῦτα ἐπέ-

(*) Οἱ ἀριθμοὶ ἔχουν ὑπολογισθῇ ὑπὸ τοῦ Βρετανικοῦ Ἰνστιτούτου Στρατηγικῶν Σπουδῶν.

βαλον κυριολεκτικῶς εἰς τό Ἰσραήλ ὅπως ἀποφασίση τόν πόλεμον, ὡς δέ λίαν προσφυῶς οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου «Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΕΞ ΗΜΕΡΩΝ» Randolph S. Churchill καί Winston S. Churchill ἀναφέρουν: «...Τό Ἰσραήλ ὡσάν τοὺς ἀποίκους τοῦ παλαιοῦ ἀγρίου Οὐέστ δέν ἀνέμενε τόν ἀντίπαλόν του νά ἀνασύρῃ πρῶτος τό ὄπλον του — εἶχε διακρίνει τήν ἐπικίνδυνον λάμψιν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Νάσερ...»

Τήν πρῶϊαν τῆς Δευτέρας 5ης Ἰουνίου 1967, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Ἰορδανία καί ἡ Συρία ἀπώλεσαν ἐντός ἐλαχίστου συγκριτικῶς χρόνου τήν κυριωτέραν ἐλπίδα των ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐστήριζον τόν ἀφανισμόν τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ, τήν πολεμικήν των ἀεροπορίαν. Ἡ συντριβὴ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ εἰς ἀερομαχίαν τοῦ πλέον εὐελίκτου καί ἀποτελεσματικοῦ ἐπιθετικοῦ ὄπλου ἐσήμανε τήν ἀπώλειαν τοῦ πολέμου διὰ τοὺς Ἀραβας εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. Διὰ τῆς ἀστραπιαίας καί ἐγκαίρου ἐπιθέσεώς του τό Ἰσραήλ ἀνέλαβε τήν πρωτοβουλίαν ἀποστερῆσαν τοὺς Ἀραβας ἐξ ἐνός καιρίου τακτικοῦ πλεονεκτήματος.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀνελήφθη μία φιλολογικὴ προσπάθεια νά παρουσιασθῇ τό Ἰσραήλ ὡς παραβιάσαν τοὺς γραπτοὺς καί ἀγράφους νόμους τοῦ πολέμου, ἥτοι νά ἐμφανισθῇ ὡς «ἀνευ λόγου ἐπιδρομεύς» ἐπιτεθεὶς αἰφνιδιαστικῶς ἐναντίον ἐτέρας χώρας ἀνευ κηρύξεως πολέμου. Τό γεγονός ἐστίν ὅτι ἡ τακτικὴ κατάστασις βαρύνει πολὺ περισσότερο ἀπὸ τήν ποιητικὴν ἐνατένισιν τοῦ πολέμου. Ἡ ἐκδίωξις τῶν παρατηρητῶν τοῦ ΟΗΕ καί ἡ κατάληψις τῶν στενῶν τοῦ Τιράν ἐγένοντο ὑπὸ Αἰγυπτίων. Αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις, αἵτινες εἰσῆλθον εἰς τό Ἰορδανικόν ἔδαφος, ἦσαν Ἰρακιναί. Ὁ Ἀνώτατος Διοικητὴς τῶν συνδεδεασμένων Ἀραβικῶν δυνάμεων ἦτο Αἰγύπτιος. Αἱ ὀβίδες, αἵτινες ἰσοπέδωναν τοὺς Ἰσραηλινούς οἰκισμοὺς ἦσαν Συριακαί — Σοβιετικῆς προελεύσεως. Εὐρεθέν ἐντός σιδηροῦ κλοιοῦ τό Ἰσραήλ θά διέπραττε ἀσφαλῶς αὐτοκτονίαν ἐάν ἀνέμενε τήν ἑναρξιν τῶν ἐχθροπραξιῶν ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του ἢ ἐάν προέβαινε εἰς τήν μετὰ πάσης ἐπισημότητος κήρυξιν πολέμου ἐναντίον των. Αἱ ὡραιότητες τῶν Ναπολεοντίων πολέμων, κατὰ τὰς ὁποίας Ἀγγλοὶ καί Γάλλοι ἀνέμενον εὐγενέστατα ὁ εἷς ἀπὸ τόν ἄλλον τήν πρώτην βολήν, δέν ἠδύναντο ἀσφαλῶς νά ἐφαρμοσθοῦν εἰς ἓνα σύγχρονον πόλεμον ἐνθα τό δόγμα τοῦ Στρατάρχου Rommel καί τοῦ Στρατηγοῦ Guderian ἀποτελοῦν τήν πεμπτουσίαν τῆς διεξαγωγῆς τῆς μάχης. Οἱ Ἰσραηλινοὶ Στρατηγοὶ ἐνεστερνίσθησαν καί ἐφήρμοσαν τό δόγμα τοῦτο μέ συντριπτικὴν διὰ τοὺς ἀντιπάλους τους δεξιότητιν καί ἐπιμονήν. Ἐξορμήσασαι μέ κεραυνοβόλον ταχύτητα αἱ τεθωρακισμέναι μεραρχαὶ τῶν Στρατηγῶν Τάλ, Γιόφφε καί Σαρόν ἐπέτυχον μίαν μεγαλειώδη ἐπανάληψιν τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ σχεδίου τοῦ Στρατηγοῦ Von Manstein, ἥτοι τῆς διασπάσεως εἰς τό Σεντάν καί τῆς ἐν συνεχείᾳ περικυκλώσεως καί κατατροπώσεως τῶν Ἀγγλογαλλικῶν στρατευμάτων τόν Μάϊον τοῦ 1940. Οἱ Ἰσραηλινοὶ ἀπέδειξαν ὅτι τὰ διδάγματα τῆς Στρατιωτικῆς Ἱστορίας, προσαρμοζόμενα καταλλήλως καί ἐφαρμοζόμε-

να εὐφυῶς, δύνανται νά κρίνουν ἀποτελεσματικῶς μίαν μάχην ἢ ἓνα πόλεμον.

Ἡ λαβὴ ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐσύρθη τό γόητρον τοῦ Συνταγματάρχου Νάσερ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τρία σκέλη. Ὁ κεντρικὸς ἄξων προελάσεως ἀνετέθη εἰς τήν τεθωρακισμένην μεραρχίαν τοῦ Στρατηγοῦ Γιόφφε, ἥτις, σημειωτέον, ἀπετελεῖτο, μηδὲ τοῦ Διοικητοῦ τῆς ἐξαιρουμένου, ἐξ ἐφέδρων. Ἀντικειμενικὸς σκοπὸς ἦτο ἡ κατάληψις τῆς διαβάσεως τῆς Μίλτα εἰς τήν Δυτικὴν πλευράν τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ. Ἐκ τῆς διαβάσεως ταύτης εἶχον διαφύγει, κατὰ τόν πόλεμον τοῦ 1956, αἱ Αἰγυπτιακαὶ δυνάμεις πιεζόμεναι ἐξ Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμᾶς. Τοῦτο δέν ἐπέπρωτο νά ἐπαναληφθῇ. Πιεζόμεναι καί καταδιωκόμεναι ὑπὸ τῶν δύο ἐτέρων σκελῶν τῆς λαβίδος, τῆς τεθωρακισμένης μεραρχίας τοῦ Στρατηγοῦ Τάλ Βορείως καί τῆς τεθωρακισμένης μεραρχίας τοῦ Στρατηγοῦ Σαρόν Νοτίως, αἱ Αἰγυπτιακαὶ δυνάμεις προσέκρουσαν ἐπὶ τῆς ἀνестραμμένης πλέον ἀπὸ Δυσμῶν πρὸς Ἀνατολὰς χαλυβδίνης αἰχμῆς τῆς μεραρχίας Γιόφφε καί κατεκερματίσθησαν. Δυνάμεθα νά εἴπωμεν ὅτι οἱ Ἰσραηλινοὶ ἐφήρμοσαν λίαν ἐπιτυχῶς τὰ διδάγματα τοῦ συγκεντρωτισμοῦ τῶν τεθωρακισμένων δυνάμεων, συμφῶνως πρὸς τὰς ἀπόψεις τοῦ Στρατηγοῦ De Gaulle, τοῦ Λοχαγοῦ Lidell Hart καί τῶν Γερμανῶν ἡγητόρων τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ κατὰ τόν Β΄ Παγκόσμιον Πόλεμον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες κατένειμον τὰ ἄρματα των εἰς τὰς μεραρχίας πεζικοῦ συμφῶνως πρὸς τὰς κλασσικὰς ἀντιλήψεις τῶν πεζῶν τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Ἡ συντριπτικὴ ὑπεροχὴ τοῦ διωνύμου ἄρμα — ἀεροσκάφος καθήλωσε τοὺς Αἰγυπτίους εἰς τήν ἔρημον καί, παρ' ὅλην τήν ἀντίστασίν των, ταχέως ἐκάμφθησαν καί ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Ἡ ἐκκαθάρισις τοῦ Σινᾶ ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς Ἰσραηλινούς νά ἐπέμβουν ἀποτελεσματικώτερον εἰς τὰ μέτωπα Ἰορδανίας καί Συρίας ὅπου ἡ διαμόρφωσις τοῦ ἐδάφους καί ἡ στενότης τοῦ μετώπου δέν ἐπέτρεπον εὐρείας κινήσεις τεθωρακισμένων. Σκληραὶ ὁδομαχίαι συνήφθησαν εἰς παλαιάν πόλιν τῆς Ἱερουσαλήμ, συμβόλου τοῦ Ἰσραηλινοῦ ἔθνους. Ταχεῖαι κινήσεις τῶν Ἰσραηλινῶν πρὸς Χεβρών, Ραμαλάχ, Ἱεριχώ Καμπατίγια καί Ναμπλούς ἐξεδίωξαν τοὺς Ἰορδανούς καί ἐξεκαθάρισαν τήν Δυτικὴν ὁχθὴν τοῦ Ἰορδάνου, ἥτις περιήλθεν ὑπὸ τόν ὀλοκληρωτικόν ἔλεγχον τῶν Ἰσραηλινῶν. Ἡ Συρία ἐτιμωρήθη μέ τήν σειράν της διὰ τῆς καταλήψεως τῶν ὑψωμάτων τοῦ Γκολάν ἀπὸ ὅπου, ἐπὶ δεκαετίας, τό Συριακόν πυροβολικόν ἐπυρπόλει τοὺς ἀνυπερασπίστους οἰκισμοὺς καί τοὺς ἀβλαβεῖς ἀγροὺς εἰς τό Βόρειον Ἰσραήλ.

Οὕτω, ἐντὸς ἑξ ἡμερῶν τό Ἰσραήλ συνέτριψε τὰς ἠνωμένας Ἀραβικὰς δυνάμεις ἀγωνιζόμενον ταυτοχρόνως εἰς τρία μέτωπα ἐναντίον συντριπτικῶς ἀνωτέρων δυνάμεων. Τὰ αἷτια τῆς νίκης καί τῆς ἡττης δύνανται νά προσδιορισθοῦν ἀντιστοίχως τόσον εἰς τήν ἐφηρμοσθεῖσαν τακτικὴν ὅσον καί εἰς τὰς ἐκατέρωθεν πεποιθήσεις τοῦ ἐμφύχου δυναμικοῦ τῶν ἐμπολέμων. Οἱ Ἀραβες εἶχον διακηρύξει σαφῶς καί ἀπερι-

φράστως ότι σκοπός των ήτο ή ολοκληρωτική εξόντωση των Ισραηλινών και ή εξαφάνισις του κράτους του Ισραήλ από τόν χάρτην. Ουδείς λαός θά ήδύνατο νά δεχθῇ μέ ήρεμον τήν καρδίαν μίαν τόσον παράλογον καταδίκην. Πολλῶ δέ μᾶλλον οἱ Ισραηλινοί εἰς τοὺς ὁποίους αἰῶνες ἀγώνων ἔχουν ἐμφυσήσει ἔντονον ἀγωνιστικόν πνεῦμα. Ἡ λογικωτέρα λύσις, μία οἰκονομική καί πολιτιστική συνεργασία ήτο ἀδιανόητος διά τοὺς Ἀραβας. Καί ὅμως! Μία τοιαύτη λύσις θά συνεπήγετο τεράστια ὀφέλη τόσον διά τά ἐνδιαφερόμενα μέρη ὅσον καί διά τήν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρον. Ἐάν ἐπρυτάνευε τό πνεῦμα τῆς λογικῆς καί τῆς προσαρμογῆς εἰς τά σημερινά δεδομένα, ἐάν παρεμερίζοντο αἱ προαιώνιοι ἔχθραι καί ἐάν οἱ ἡγέται τῶν Ἀράβων ἐμερίμνων διά τήν κοινωνικήν καί πολιτιστικήν ἀνοδὸν τῶν λαῶν των, ἡ Μ. Ἀνατολή θά ήτο ἕνας σύγχρονος Παράδεισος — ἐκεῖ ὅπου θέλουν τόν Παράδεισον καί αἱ Γραφαί.

Παρ' ὅλα ταῦτα εἰς τήν κρίσιν τῶν Ἀράβων ἐβάρυνε καθ' ὁλοκληρίαν ή συνέχισις τοῦ μίσους. Βασική ἐπιδίωξις των κατέστη ή ἐκδίωξις τῶν Ισραηλινῶν ἀπό τά ἐδάφη, εἰς τήν κατάληψιν τῶν ὁποίων οἱ ἴδιοι τοὺς εἶχαν ὠθήσει. Πρὸς τοῦτο ἐπέτυχον τήν ἐκδοσιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 242/67 ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας τοῦ ΟΗΕ, συμφώνως πρὸς τήν ὁποίαν τό Ισραήλ ὠφείλε νά ἀποχωρήσῃ ἀπό ὅλα τά κατεχόμενα ἐδάφη μέ ἀντάλλαγμα μίαν νεφελώδη ἀναγνώρισιν τῆς ἀνεξαρτησίας του καί τῆς ἀκεραιότητος τῶν συνόρων του. Ἐπρόκειτο περί παγίδος εἰς τήν ὁποίαν, φρονίμως ποιοῦν, τό Ισραήλ δέν εἰσῆλθεν. Οἱ Ἀραβες ἐξετέλουν τὰς διεθνεῖς ἐντολάς καθ' ὃ μέτρον δέν ἀντέκειντο εἰς τά συμφεροντά των. Πέραν τούτου τὰς ἀπέρριπτον ὡς κουρελόχαρτα, εἰς τόν κάλαθον τῶν ἀχρήστων. Μία ὑποχώρησις τῶν Ισραηλινῶν εἰς τά πρό τοῦ Ἰουνίου 1967 σύνορά των θά ἀπεστέρει τόν Ισραηλινόν στρατόν ἀπό τό καίριον τακτικόν πλεονέκτημα τῆς εἰς βάθος ἀμύνης, δεδομένου ὅτι οὐδείς ἐπίστευεν ὅτι οἱ Ἀραβες θά ἐδέχοντο καί θά ἐσέβοντο ὁλόκληρον τήν ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας. Καί τά γεγονότα τοὺς ἐδικαίωσαν.

Ἡ ἐμφάνισις τῶν Παλαιστινίων τρομοκρατῶν εἰς παγκόσμιον κλίμακα καί ὁ ὑποβιβασμός τοῦ πολέμου μεταξύ τακτικῶν στρατῶν εἰς ἀγρίας δολοφονίας ἀθῶων καί ἀνυπερασπίστων ἐπιβατῶν ἀεροσκαφῶν ἢ ἀνυποψιάστων ἀθλητῶν ἀπέδειξαν ὅτι οἱ Ἀραβες ἐπέμενον εἰς τήν πολιτικήν τοῦ αἵματος. Ἡ διαρκὴς ἀναταραχή εἰς τήν Μ. Ἀνατολήν ἐξυπηρέτει τά βραχυπρόθεσμα καί μακροπρόθεσμα ἐπεκτατικά σχέδια τῆς ΕΣΣΔ εἰς τήν γωνίαν αὐτὴν τῆς Γῆς. Οἱ ἡττηθέντες Ἀραβες προσεδέθησαν πλέον στερεῶς εἰς τό ἄρμα τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως, ἀποδεχθέντες ἡξημένην στρατιωτικὴν βοήθειαν καί ὑποστάντες βαθεῖαν πολιτικὴν διείσδυσιν. Ὁ συνεχῶς αὐξανόμενος Σοβιετικὸς στόλος τῆς Μεσογείου εὗρισκεν ὁλονέν καί περισσοτέρους φιλικούς λιμένας πρὸς ἀνεφοδιασμόν καί ἐλλιμενισμόν, ἐνῶ αἱ ΗΠΑ κατηγοροῦντο μέ ὁλονέν ἐντονωτέρας ἐκφράσεις, ὡς συνεργοί εἰς τά «ἐγκληματικά» καί «ἐπιθετικά» σχέδια τοῦ Τελ — Ἀβίβ.

Τά μεσολαβήσαντα γεγονότα ήτοι ὁ θάνατος τοῦ Συνταγματάρχου Νάσερ καί ή ἐπικράτησις τοῦ Συνταγματάρχου Καντάφι εἰς τήν Λιβύην δέν ἥλλαξαν οὔτε τήν χροιάν οὔτε τήν οὐσίαν τῶν πραγμάτων. Πλέον τῶν ἀνωτέρω οἱ Παλαιστίνιοι ἀντάρται συνεχῶς ἀποθρασυνόμενοι ἐν τῇ ἀτιμωρησίᾳ των κατηγόρουν τὰς Ἀραβικὰς κυβερνήσεις δι' ἡττοπάθειαν. Πάντα ταῦτα ὡς καί ὁ ἐπανεξοπλισμός τῶν ἐμπολέμων ὠθησαν τούτους εἰς νέαν χρῆσιν τῶν ὃπλων.

7. Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1973 ΚΑΙ ΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ

Ἡ ἡμέρα τοῦ Γιόμ — Κιμπούρ εἶναι διά τοὺς Ισραηλινούς κάτι παρόμοιον μέ τήν Ἡμέρα τῶν Εὐχαριστιῶν διά τοὺς Ἀμερικανούς. Τά πάντα περιπίπτουν εἰς μίαν ἐκουσίαν ἀργίαν. Ἀκόμη καί ή ἐπιτήρησις τῶν συνόρων χαλαροῦται — πρόκλησις διά μίαν ἀνετον εἰσβολήν. Οἱ Ἀραβες ἐξεμεταλλεύθησαν εἰς τό ἔπακρον τό στοιχεῖον τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, τό ὁποῖον μέ τόσῃν γενναιοδωρίαν τοὺς παρέσχε τό Ισραήλ ἐν τῇ ραθυμίᾳ τοῦ Γιόμ — Κιμπούρ. Τό ὅτι τά μέτρα ἐπαγρυπνήσεως δέν ἦσαν τά ἐνδεδειγμένα, ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον συζητήσεως εἰς τό Κνεσσέτ (τήν Ισραηλινὴν βουλήν). Κατά τήν γνώμην τοῦ Στρατηγοῦ Μοσέ Νταγιάν καί δεδομένου ὅτι εἶχον ἐπισημανθῇ ἐπικίνδυνοι μετακινήσεις τῶν Ἀραβικῶν στρατευμάτων, θά ἔδει νά ἐξετοξεύετο προληπτικὴ ἐπίθεσις ὡς ή τοῦ 1967. Τοῦτο ὅμως προσέκρουσεν εἰς τήν πλειοψηφίαν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐνθα ή καταδίκη τοῦ Ισραήλ διά τόν πόλεμον τῶν Ἑξ Ἡμερῶν εἶχε δημιουργήσει ἐντόνους ἀνησυχίας. Παράλλῃλως, ή ἔντεχνος δημιουργία προπετάσματος καπνοῦ ὑπὸ τοῦ Προέδρου Σαντάτ καί ή ἀποφυγή ἐκ μέρους του οἰασδῆποτε ἐνεργείας, ἥτις θά ἡρμηνεύετο ὡς ἐπιθετική, συνέτειναν εἰς τόν ἐφησυχασμόν τῶν Ισραηλινῶν πνευμάτων. Πλέον τούτων προκύπτει τό ἐρώτημα ἐάν ὑφίστανται εὐθῦναι διά τήν Ισραηλινὴν Ὑπηρεσίαν. Πληροφοριῶν — συνήθως καλῶς ἐνημερωμένην. Εἶναι γεγονός ὅτι δύναμις φιλικῶς προσκειμένη πρὸς τό Ισραήλ εἶχε προειδοποιήσει διά τὰς ἀπειλητικὰς κινήσεις τῶν Αἰγυπτιακῶν καί Συριακῶν στρατευμάτων πλὴν ὅμως αἱ ἐνδείξεις αὐταί ἢ δέν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἢ δέν ἐθεωρήθησαν ἐπαρκεῖς. Ἴσως νά ὑπῆρχεν ἐν ἡξημένον συναίσθημα αὐτοπεποιθήσεως εἰς τὰς Ισραηλινὰς τάξεις μέ παράλληλον ὑποτίμησιν τῶν ἀντιπάλων ἢ ἴσως τό Ισραήλ νά ήτο δέσμιον ὑποχρεώσεως μὴ προσφυγῆς εἰς τά ὅπλα (ὑποχρέωσις ἀπορρέουσα τόσον ἐξ ἠθικῆς ὅσον καί ἐξ οἰκονομικῆς εὐθύνης) εἰμή μόνον εἰς τήν ἐσχάτην ἀνάγκην.

Ἡ λίαν καλῶς προπαρασκευασμένη καί λίαν ἐπιτυχῶς συντονισμένη ἐπίθεσις τῶν Αἰγυπτιακῶν καί Συριακῶν στρατευμάτων ἐξαπελύθη εἰς ἀμφότερα τά μέτωπα μέ ἰσχυράν ὑποστήριξιν πυροβολικοῦ καί πυραύλων. Ὁ αἰφνιδιασμός ὑπῆρξεν ἐπιτυχής. Ἡ γραμμὴ Bar — Lev εἰς τήν Ἀνατολικὴν παρυφὴν τῆς διώρυγος διεσπάσθη καί οἱ Ισραηλινοί εὐρέθησαν εἰς τήν ἀνάγκην ὅπως ὑποχωρήσουν τοπικῶς. Ταῦτοχρόνως ἐξεδηλοῦτο ἐντονος πίεσις εἰς τά ὑψώματα τοῦ

Γκολάν. Ἡ Ἰσραηλινὴ ἀεροπορία, ἐπιχειρήσασα ὅπως ἀνακουφίσῃ τὰ μαχόμενα τμήματα, εὐρέθη πρὸ ἑνὸς θανατηφόρου τείχους ἀντιαεροπορικῶν πυραύλων SAM — 6, ὑποστᾶσα βαρείας ἀπωλείας. Αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ πολέμου ὑπῆρξαν εὐνοϊκαὶ διὰ τοὺς Ἀραβας καὶ δυσχερεῖς διὰ τοὺς Ἰσραηλινούς. Κατέστη φανερόν ὅτι δέν ἐπρόκειτο περί «εὐκόλου» πολέμου. Ἡ ποιοτικὴ στάθμη ἐκπαιδεύσεως, ὡς καὶ ἡ μαχητικότης τῶν Ἀράβων εἶχον ἀνέλθει αἰσθητῶς ἀπὸ τοῦ πολέμου τῶν Ἑξ ἡμερῶν. Ἡ ταχύτης μέ τὴν ὁποίαν ἐξευξαν τὴν Διώρυγα τοῦ Σουέζ, ἡ ἐμφάνισις ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τῶν νέων βαρέων Σοβιετικῶν ἀρμάτων T — 62, τὰ λίαν ἀποτελεσματικὰ φράγματα πυρός τοῦ Συριακοῦ πυροβολικοῦ, ὡς καὶ ἡ χρησιμοποίησις μεγάλου ἀριθμοῦ A/A καὶ A/T πυραύλων, συνέτειναν εἰς τὴν δημιουργίαν τῆς ἐντυπώσεως ὅτι εἶχεν ἐπέλθει ἡ στιγμή τῆς Κρίσεως διὰ τὸ ἀμυνόμενο ἔθνος.

Τοῦτο ὅμως ἐμελλε νὰ διαψευσθῇ ὑπὸ τῆς κεραυνοβόλου ἀντιδράσεως τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ ἐμφάνισις τῶν ἐφεδρειῶν του εἰς τὸ μέτωπον συνετέλεσεν ἄν ὅχι εἰς τὴν ἀνατροπὴν τῆς τακτικῆς καταστάσεως τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἐξισορρόπησίν της. Ἐπωφελούμενοι τοῦ βάθους τῶν μετὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1967 συνόρων των, οἱ Ἰσραηλινοὶ παρεχώρησαν ἔδαφος εἰς τοὺς Αἰγυπτίους διὰ νὰ κερδίσουν χρόνον καὶ νὰ τακτοποιήσουν τὰς διαφοράς των μετὰ τῶν Σύρων. Κατόπιν λυσσῶδων μαχῶν, ἔνθα τὸ ὄπλον τῶν τεθωρακισμένων διαδραμάτισε σημαίνοντα ρόλον, οἱ Σύροι ὑπεχώρησαν καὶ οἱ Ἰσραηλινοὶ προήλασαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κουνέϊτρα — Δαμασκού. Ἐπὶ μερικὰς ἡμέρας ἀιματηραὶ μάχαι διεξήγοντο εἰς ἀμφότερα τὰ μέτωπα. Εἰς τὸ Σινᾶ οἱ Αἰγύπτιοι προωθήθησαν μέχρι τοῦ ὁρίου τοῦ βεληνεκοῦς τοῦ βαρέος πυροβολικοῦ των καὶ τῆς προστατευτικῆς ὀμβρέλλας τῶν ἐκ τῆς Δυτικῆς ὁχθῆς μαζικῶς ἐκτοξευομένων SAM. Εἰς τὰ ὅρια τῆς περιοχῆς ταύτης λυσσῶδεις ἀρματομαχίαι καὶ ἀερομαχίαι ἐκάλυψαν διὰ κονιορτοῦ τὸ πεδίων τῆς μάχης. Ὅταν ὅμως ὁ κονιορτός κατεκάθησεν, οἱ Ἰσραηλινοὶ ἐξήγαγον ἐκ τῶν θυλακίων των ἕνα ἄσσον καὶ τὸν ἐπέδειξαν μειδιῶντες εἰρωνικῶς εἰς τὸν κόσμον, ὅστις ἐμβρόντητος ἐπληροφόρηθη ὅτι Ἰσραηλιναὶ δυνάμεις ἐξ 20.000 ἀνδρῶν καὶ 500 ἀρμάτων εἶχον εἰσβάλλει εἰς τὸ καθ' ἑαυτὸ Αἰγυπτιακὸν ἔδαφος εἰς τὴν Δυτικὴν ὁχθὴν τῆς Διώρυγος, εἶχον ἀποκόψει καὶ περικυκλώσει τὴν Τρίτην Αἰγυπτιακὴν στρατιάν, ἣτις ἔδρα ἐπὶ τῆς Ἀνατολικῆς ὁχθῆς, εἶχον καταστρέψει μέγαν ἀριθμὸν βάσεων A/A πυραύλων, εἶχον καταλάβει τὴν πόλιν τοῦ Σουέζ καὶ εὐρίσκοντο εἰς ἀπόστασιν 60 χιλιομέτρων ἀπὸ τὸ Κάϊρον.

Ἡ θαρραλέα αὕτη δρᾶσις τοῦ Ἰσραήλ ἐπέφερε καὶ τὴν λῆξιν τοῦ πολέμου. Ὁ Πρόεδρος Σαντάτ δέν ἠδύνατο ἀσφαλῶς νὰ παίξῃ μέ τὴν τύχην τῆς πρωτευούσης του οὐδέ μέ τὴν ζωὴν τῶν 20.000 ἀνδρῶν τῆς Τρίτης Στρατιᾶς του, οἵτινες, ἐκπληκτοὶ διεπίστωσαν μίαν πρῶϊαν ὅτι ὁ ὀρίζων των ἔγεμεν ὑπὸ τῶν ἡκιστα φιλικῶν στομίων τῶν Ἰσραηλινῶν πυροβόλων. Προσφυγοῦσα καὶ πάλιν εἰς τὸν ΟΗΕ, ἡ Αἴγυπτος ἐ-

πέτυχε τὴν διακοπὴν τῶν ἐχθροπραξιῶν — παρά τὴν γνώμην Ἰσραηλινοῦ ἀξιωματικοῦ ὅστις ἐδήλωσεν εἰς ἀνταποκριτὴν Ἀμερικανικῆς ἐπιθεωρήσεως ὅτι: - «...δέν ἠμποροῦν οἱ Αἰγύπτιοι ὅποτε θέλουν νὰ ἀρχίσουν πολέμους καὶ ὅποτε θέλουν νὰ τοὺς σταματοῦν...».

Ἡ ἀπόφασις τοῦ ΟΗΕ ἐγέννησεν μίαν νόθον κατὰστασιν. Εἰς τὸ Συριακὸν μέτωπον αἱ μάχαι ἐξηκολούθουν εἰς διαφόρους ἐντάσεις. Εἰς τὸν Βόρειον τομέα τῆς Διώρυγος διεξήγετο μάχη χαρακωμάτων, εἰς δὲ τὸν Νότιον τομέα ἡ ὑπαρξὶς τῆς Τρίτης Στρατιᾶς ἐξηρτᾶτο κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν καλὴν θέλησιν τῶν Ἰσραηλινῶν. Παρὰλλήλως, ἡ λίαν ἀπειλητικὴ ἐμφάνισις ὑπὸ τῶν Ἀράβων τοῦ ὄπλου τοῦ πετρελαίου ἐρριψε τὴν Εὐρώπην εἰς οἰκονομικὸν χάος καὶ ἔστρεψεν ἀριθμὸν Εὐρωπαϊκῶν κυβερνήσεων ἐναντίον τοῦ Ἰσραήλ μέ τὸν ψόγον ὅτι δέν ἠθέλησε νὰ αὐτοχειρισθῇ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς εὐημερίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἡ ἔξοδος ἐκ τοῦ λαβυρίνθου τούτου ὀφείλεται εἰς τὰς προσπάθειάς τῶν ΗΠΑ, αἵτινες ἀναπροσαρμόσασαι τὴν πολιτικὴν των ὥστε νὰ καταστῇ αὕτη πλέον ρεαλιστικὴ, ἐπέτυχον νὰ ἀνακόψουν τὴν δρᾶσιν τοῦ κοχλάζοντος Μεσανατολικοῦ ἡφαιστείου, νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν αἰχμαλώτων καὶ τὴν ἀπαγκίστρωσιν τῶν ἀντιπάλων δυνάμεων εἰς τὴν Διώρυγα καὶ νὰ μετριάσουν κατὰ τὸ δυνατόν τὴν ἀλόγιστον χρῆσιν τοῦ ὄπλου τοῦ πετρελαίου. Ἐπέτυχον ἐπίσης τὸ πρωτοφανὲς γεγονὸς τῶν ἀπ' εὐθείας συνομιλιῶν μεταξύ Ἰσραηλινῶν καὶ Αἰγυπτίων, ἀφοῦ ἔπεισαν ἀμφοτέρους ὅτι δέν ὑπῆρχε καλυτέρα μέθοδος ἀναπτύξεως μιᾶς κάποιας ἐμπιστοσύνης μεταξύ των.

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐάν ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτη ἐγιγαντοῦτο μεταξύ ἀπάντων τῶν ἐνδιαφερομένων μερῶν καὶ συνετέλει εἰς τὴν λήθην τοῦ κακοῦ παρελθόντος.

Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐάν εὐρίσκοντο ἡγέται μέ ἰσχυράν θέλησιν οὕτως ὥστε νὰ κατευθύνουν τοὺς λαοὺς των ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συνεργασίας, ἀπαλλάσσοντες τούτους ἀπὸ τὴν τυφλὴν ἐμμονὴν εἰς τὰ παραδοσιακά μίσση.

Θὰ ἦτο, τέλος, εὐχῆς ἔργον ἐάν καὶ τὰ δύο ἔθνη τόσον τὸ Ἀραβικόν, ὅσον καὶ τὸ Ἰσραηλινόν, ἐνταφιάσουν τοὺς πολεμικοὺς πελέκεις των καὶ ἀτενίζοντα εἰς τὸ μέλλον μετατρέψουν τὸ σημερινόν κοιμητήριον τῆς Παλαιστίνης εἰς νέαν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας.

ΟΥΜΒΕΡΤΟΣ ΒΑΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΕΝΤΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- Ἀμερικανικὸν περιοδικὸν *TIME*.
- *Randolph S. Churchill & Winston Churchill: «Ὁ πόλεμος τῶν ἑξ ἡμερῶν».*
- *Leon Uris: «Ἐξοδος».*

עץ חיים היא

Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...
(Παροιμ. 3:18)